

ANUL XVII NR. 2 (658) — 6 Ianuarie 1968

flacăra

START 19

▲ Din mii de colindători ce au ținut să-și arate măiestria interpretării străvechilor obiceiuri de Anul nou, acest grup de tineri care, din bici și buhai, au «colindat» la microfon pe cei 6 000 de participanți la revelionul tineretului din Capitală s-a dovedit a fi cel mai fotogenic. Drept care...

► Un moment așteptat cu nerăbdare de participanții la toate revelioanele (deci și de cei ce au petrecut sărbătoarea noului an la uzinele «Grivița roșie»): tradiționala periniță.

pe scurt

● Prima realizare a anului 1968 în siderurgie o constituie descărcarea celei dintii șarje de fontă a lunii ianuarie la Hunedoara. Evenimentul s-a petrecut exact în minutul 1 al orei 0 și are ca eroi pe membrii echipei prim-furnalistului Lucian Ionescu. La cuporul nr. 1 prim-topitorul Teodor Karamaulis a inaugurat producția de oțel a anului. În prima zi de lucru, în marele combinat siderurgic au fost realizate peste sarcini 88 tone fontă, 63 tone minereu de fier aglomerat și 40 tone oțel.

● La ora 3 a dimineții de 1 ianuarie a fost elaborată la Slatina șarja de aluminiu a revelionului. Anunțat în sala unde colectivul uzinei sărbătorește sosirea noului an, evenimentul a fost salutat cu urale.

● Tot în ziua de 1 ianuarie au intrat în producție mina și stația de preparare a minereurilor de cupru de la Fundu Moldovei. Înzestrată cu cele mai moderne utilaje necesare procesului tehnologic, noua unitate a industriei metalelor neferoase va avea o producție anuală de 85 000 tone de minereuri cuprifere și piritoase.

● În prima zi a noului an a început să funcționeze linia electrică de 220 kv Hunedoara-Timișoara, în lungime de peste 160 km. Astfel capacitatea de transport a curentului electric în această parte a țării se dublează. Concomitent a fost pusă sub tensiune și o stație de 220 kv/110 kv cu o capacitate de 200 MVA, prima de acest fel din Banat.

● În regiunea Crișana s-au deschis primele 4 lentile de bauxită din zona Lunca Sprie-Răcoș. S-a creat astfel posibilitatea punerii în valoare a unor rezerve de minereu evaluate la peste 250 000 tone, care asigură producția întreprinderii pentru exploatarea bauxitei din Dobrești pe o perioadă îndelungată.

● La Tulcea a fost dat în folosință un antrepozit frigorific cu o capacitate de 6 000 tone, destinat pastrării peștelui oceanic adus de traulerele românești. Lângă antrepozit, pe malul Dunării, s-a construit și un chei special pentru acostarea navelor mari de pescuit.

● În orașul Sf. Gheorghe, regiunea Brașov, a intrat parțial în exploatare un complex zootehnic cu o capacitate de 2 250 vaci. Construcțiile care aparțin întreprinderii agricole de stat din localitate sînt dotate cu agregate de mare productivitate pentru muls vacile, precum și pentru efectuarea mecanizată a operațiunilor de transport și pregătire a nutrețurilor.

● Începînd cu prima zi a anului acesta centrala telefonică a orașului Galați a fost comutată pe 5 numere, în urma extinderii capacității sale. În același timp, la Birlad a fost pusă în funcțiune o centrală telefonică automată.

● Excavatoarele au mușcat prima cupă de pămînt la conducta forțată prin care apele vor pătrunde în centrala subterană de la Ciungheț, pe șantierul hidrocentralei de pe Lotru. Conducta, în lungime de 1,3 km, este considerată a fi cea mai mare de acest fel din Europa.

● Mina Lupeni urmează să-și modernizeze transportul subteran. Printre lucrările începute în primele zile ale anului sînt prevăzute săparea unei galerii direcționale în lungime de 1,4 km, înlocuirea liniilor de vagonete cu o bandă de transport pe role dirijată automat etc. Introducerea acestui sistem nou în Valea Jiului va contribui la sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție.

68

interviu la hunedoara

Maistrul Ștefan Tripșa, erou al muncii socialiste și deputat în Marea Adunare Națională, a publicat anul trecut cea de-a treia lucrare consacrată tehnologiei oțelului. Și tot în 1967 oțelarul hunedoorean a devenit autorul principal al unei importante inovații, «Repararea la cald a cuptoarelor siemens-martin», despre care am avut prilejul să vorbim mai amănunțit în ultimul număr al revistei noastre. Recent am aflat că metoda lui Tripșa, experimentată cu succes la Hunedoara, a fost adoptată și de către oțelarii Reșiței.

— Am avut un an bun, se declară mulțumit, cu modestie, maistrul oțelar. Zilele lui '67 au fost încununate cu succese remarcabile pentru întreg colectivul combinatului nostru. Planul producției globale pe 11 luni a fost îndeplinit cu o lună

mai devreme. Am realizat beneficii peste plan ce trec de 94 milioane lei, iar specialiștii noștri au introdus în fabricație alte nouă mărci de oțeluri. În 1967, cu alte cuvinte, oamenii combinatului s-au dovedit mai harnici, mai pricepuți, mai operativi.

— Planuri și gânduri pentru 1968?

— Activitatea mea profesională este, evident, legată de viața întregului colectiv al oțelăriei. În primele luni ale acestui an mă voi strădui să introduc și la celelalte cuptoare metoda maistrului și colegului meu Ion Cișmaș: însuflearea oxigenului cu lancea «tip Hunedoara». Îmi voi aduce de asemenea contribuția la soluționarea unor probleme generale: aprovizionarea cu termocuple și lopeți mecanizate, îmbunătățirea transportului intern și aprovizionarea cu fier vechi. În 1968 trebuie să livrăm țării cu 170 000 tone oțel mai mult decit anul trecut. Principiile cuprinse în documentele adoptate la Conferința Națională a partidului nostru reprezintă un izvor nesecat pentru găsirea celor mai realiste și eficiente mijloace și căi capabile să modifice substanțial activitatea noastră de zi cu zi.

— Și citeva cuvinte despre planurile dv. strict personale.

— Să mă pun la punct cu algebra superioară, să-mi largesc cunoștințele de fizică și chimie.

— Iar în timpul dv. cu adevărat liber?

— Să realizez dezideratul tot mai viu resimțit de orășeanul contemporan: reîntoarcerea periodică în mijlocul naturii. Doresc, altminteri spus, să-mi aranjez căsuța pe care am clădit-o la Săvișin. Citeva ore pe săptămână petrecute în aer curat și liniște înseamnă sănătate fizică și morală.

L. TIMBUS

arhimilionarii de la băneasa

În pragul noului an 1968, avionul TAROM-YR-IMF, care venea în cursă regulată de la Paris, avea să-și permită o abatere de la una din elementare norme ale legii circulației aeriene: interzicerea opririi la capătul pistei de aterizare. Cazul, poate unic în istoria aterizajului nefortat și botezat cu o sticlă de șampanie «la botul manșei», avea semnificația lui deosebită: la bord se aflau trei oameni care sărbătoreau în acele clipe 16 1/2 milioane de kilometri și vreo 52 000 ore de zbor.

În atari împrejurări reporterul e tentat să facă incursiuni în biografia eroilor, calculând de câte ori au înconjurat pământul, câte zeci de milioane de secunde de răspundere supremă au dăruit aviației românești sau, adunate, ce înălțime dau înălțimile la care au zburat. Momentul este însă solemn. Demne să-l consemneze ni se par doar fotografiile realizate când cei trei (Dumitru Mănică — 32 ani în slujba aviației, 5 1/2 milioane kilometri zburători, 16 tipuri de avioane «călărite», Emilian Sterescu — 30 ani în aviație, 5 1/2 milioane kilometri zburători, 21 tipuri de avioane și mecanicul de bord Nicolae Păunescu — care deși a lucrat numai 21 ani a atins 5 1/2 milioane kilometri de zbor) au coborât din avion pentru a primi felicitările pe deplin meritare.

Vuia, Vlaicu și Coandă sînt nume românești cu rezonanță în pionieratul aviației mondiale; Mănică, Sterescu și Păunescu continuă tradiția acestor înaintași, cinstind-o cu modestă dăruire.

Bazil DUNĂREANU

P.S. În fruntea echipajului avionului TAROM-YR-IMF se afla la aterizare comandantul Constantin Iancu, fost elev al lui Mănică; deci ștafeta între generații s-a predat și preluat în văzduh. Circuitul continuu e asigurat!

Faptul că la capătul anului 1967, un an în care napalmul, bombele cu bile, avioanele supersonice înarmate cu rachete, și tortura, pe scurt escaladarea războiului american în Vietnam, au continuat; faptul că la capătul anului 1967, un an în care nisipurile deșertului Sinai s-au adăpat cu sânge, ghetourile negre din Statele Unite au cunoscut explozii violente, violent reprimite, un an în care, în câteva părți ale lumii s-a mai murit de foame, iar în Bolivia a fost asasinat Che Guevara; faptul că la capătul unui an în care conștiința umanității a fost asaltată de tragediile mai sus-citate și de multe altele, omenirea, în întregul ei, a găsit în ea destule resurse pentru a urmări cu sufletul la gură bătălia inimii lui Louis Washkansky și faptul că omenirea a găsit în ea destulă măreție pentru a se întrista de moartea acestui farmacist bătrîn și bolnav este una din dovezile cele mai îmbucurătoare care atestă că, în ciuda unor dereglări periculoase, pulsul secolului nostru și al conștiinței sale este, în esență, sănătos, îndreptățind stîmna și speranțele noastre.

Vreau să cred că nu mă înșel afirmînd că nu senzaționalul științific conținut în operația profesorului Chris Barnard și nu sentimentul de ușurare, relativ egoist, al eventualilor bolnavi în fața găsirii remediei probabil au unit gândurile bărbaților și femeilor lumii în jurul clinicii din Capetown, ci senzația cu mult mai nobilă și, dacă vreți, mai direct folosită de fiecare dintre noi — că oamenii sînt mai inteligenți decît natura, mai puternici și mai drepecți.

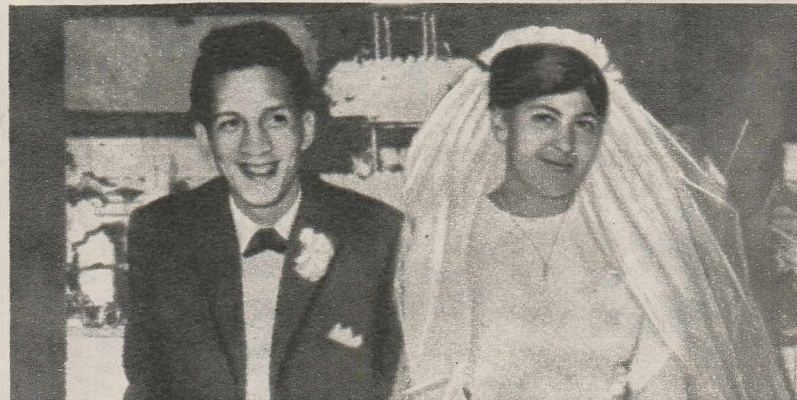
Și iată că acum profesorul Chris Barnard a efectuat o nouă operație: inima neagră a unui tînăr metis numit Clive Haupt, mort accidental, a fost grefată medicului stomatolog Philip Blaiberg, de 58 ani, suferind de tromboză coronară.

La ora cînd scriem aceste rînduri pacientul se simte bine. Cum se vor fi simțind oare, în Africa de Sud, legiuitorii și credincioșii idioșeniei nocive și dezonorante care este rasismul? Aceasta este una numai din problemele de etică pe care le ridică cele două operații de la Capetown.

Răspunsul pe care-l căutăm însă în rîndurile de față privește alt aspect al lucrurilor: am început un an în care în lume continuă să se desfășoare tragedii inadmisibile, și cotuși miliarde de bărbați și femei participă personal la supravegherea pulsului unui dentist bătrîn și bolnav.

Așadar să credem în sănătatea pulsului acestui secol și acestui univers în care sublimul și josnicul se ciocnesc permanent și, din nefericire, se întîlesc uneori? Eu unul cred.

Eugen MANDRIC

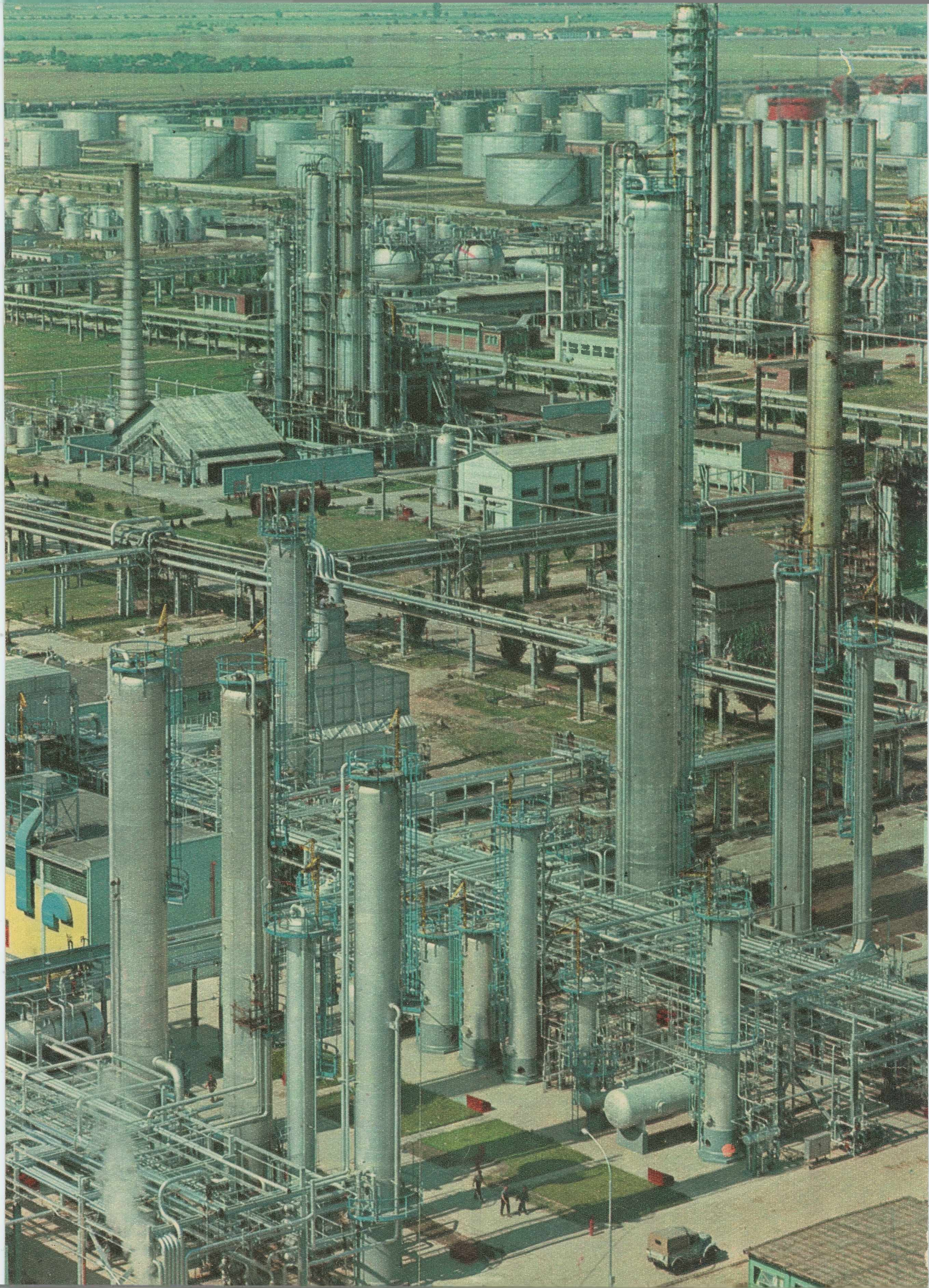
«Donatorul» inimii transplantate, tînărul metis Clive Haupt, era în vîrstă de 24 ani și se căsătorise de curînd — în septembrie 1967.

Singura fotografie a medicului stomatolog Philip Blaiberg, transmisă de agențiile de presă pînă în momentul tipării numărului de față al revistei, îl înfățișează la vîrsta de 32 de ani, respectiv cu 26 de ani în urmă.

O conferință de presă improvizată în fața spitalului «Groote Schuur» la ieșirea doctorului Barnard, după terminarea cu succes a operației.

Mulțumim călduros tuturor cititorilor și corespondenților revistei «Flacăra» pentru urările și felicitările adresate redacției cu prilejul celei de-a 20-a aniversări a Republicii și cu ocazia Anului nou.

START 1968

Am intrat într-un nou an, al 21-lea an al Republicii.

Victoriile obținute de întregul popor în toate domeniile vieții economice și sociale, victorii care au făcut posibile și necesare perfecționările structurale, îmbunătățirile de fond pe care le-a hotărât Conferința Națională a partidului din decembrie '67, reprezintă o bază trainică pentru realizarea de noi succese în anul 1968.

dă a rezervelor existente puse în evidență îndeosebi prin acțiunile inițiate de conducerea partidului pentru organizarea științifică a producției și a muncii și rentabilizarea întreprinderilor. El reflectă caracterul dinamic al economiei noastre și traducerea în viață cu fermitate a politicii de industrializare a țării. Nivelul prevăzut al producției industriale este cu 5,7 miliarde lei mai mare decât prevederile planului

prospețime și vigoare

Din dezbaterele Marii Adunări Naționale pe marginea proiectelor de legi a planului de stat pe 1968 și a bugetului se desprinde că liniile directoare sînt: ritmul susținut de dezvoltare, ridicarea calitativă a întregii activități economice, folosirea superioară a resurselor naturale și umane ale țării, ridicarea în continuare a nivelului de trai și de civilizație al poporului român.

Planul de stat pe 1968 a fost elaborat pe baza prevederilor cincinalului, îmbunătățite și puse de acord cu realizările superioare obținute în cei doi ani care au trecut și prin mobilizarea într-o măsură crescî-

cincinal ce indicau un spor de 10,1% față de anul 1966, iar producția agricolă globală întrece cu 1,8 miliarde lei limita superioară stabilită. Sînt prevăzute cantități sporite de cereale, legume, fructe, plante tehnice. Ritmuri înalte se prevăd în toate ramurile de bază ale economiei naționale.

Realizarea unor producții sporite și reducerea cheltuielilor materiale stau la baza obținerii, în anul 1968, a unui venit național ce va permite mărirea ratei acumulărilor peste nivelul stabilit prin planul cincinal, asigurîndu-se astfel intensificarea ritmului de dezvoltare a economiei. S-a prevăzut realizarea unui

volum de investiții din fondurile centralizate ale statului de circa 58 miliarde lei, din care 87% sînt alocate ramurilor producției materiale și îndeosebi industriei.

Planul de stat pe 1968 prevede sarcini importante de ridicare continuă a productivității muncii — obiectiv de cea mai mare însemnătate pe care partidul îl pune în fața întregului popor — deoarece numai pe această cale țara noastră va putea să-și dezvolte în ritmuri înalte producția materială, să asigure rezervele necesare pentru progresul și prosperitatea întregii națiuni socialiste. Productivitatea muncii va spori în ritmuri înalte în industrie, construcții, transporturi. Ca o primă consecință directă salariul mediu va ajunge în anul acesta la 1 252 lei, iar veniturile reale ale

ționa și la Centrul de televiziune din București.

Este semnificativ de arătat că pentru anul care începe cheltuielile bugetului de stat pentru finanțarea acțiunilor social-culturale s-au stabilit în sumă de peste 30,6 miliarde lei, cu circa 10% peste realizările anului 1967.

Pentru ocrotirea sănătății populației s-au alocat 5,9 miliarde lei; pentru locuințe, peste 3,4 miliarde lei. Se vor electrica un număr însemnat de sate, astfel ca la sfîrșitul anului 1968 să fie electrificate peste două treimi din satele țării.

După cum se poate constata, sarcinile care revin economiei naționale prin planul de stat pe 1968 sînt deosebit de importante. Garanția îndeplinirii lor o constituie hărnicia, priceperea, conștiința patriotică a muncitorilor și țăranilor, tehnicienilor, specialiștilor și oamenilor de știință.

Perspectivile acestui an sînt hotărîtor și mobilizator marcate de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie, eveniment de importanță istorică în viața partidului și poporului nostru.

Prin măsurile adoptate, Conferința Națională a partidului deschide — în pragul celui de-al XXI-lea an al Republicii — noi perspective înaintării țării noastre pe calea socialismului, a progresului și bunăstării, împlinirii aspirațiilor celor mai înalte ale națiunii române. România socialistă pășește în noul an cunoscută și apreciată pe toate meridianele globului ca un factor activ în marele front al luptei pentru pace, progres și bunăstare, pentru realizarea aspirațiilor înaintate ale omenirii contemporane.

țăranimii, socotite pe o persoană vor crește cu 5,5% față de 1967.

Accentuarea dezvoltării industriei bunurilor de consum va asigura satisfacerea într-un grad mai înalt a cerințelor populației cu un volum sporit de mărfuri, în sortiment variat și de calitate.

Anul 1968 va aduce o lărgire în continuare a bazei materiale a învățămîntului, culturii și ocrotirii sănătății. Se prevăd a fi construite circa 1 100 săli de clasă și se va extinde spațiul destinat învățămîntului superior; va începe construcția unor edificii culturale la Craiova și Tg. Mureș și vor continua în ritm accelerat lucrările la Teatrul Na-

„hîrtia de prund“ la început de an

Probabil nu toată lumea știe că «suportul» ideilor și imaginilor cu care «Flacăra» își delectează săptămînal cititorii este hîrtia fabricată la Prundul Bîrgăului. Din această mică localitate, situată pe malul unui afluent al Someșului, Bistrița, ne-au sosit la redacție vești cu privire la preocupările colectivului de operatori chimiști pentru o mai completă și calitativ superioară aprovizionare a tipografiilor cu hîrtie. Ne-am adresat inginerului Constantin Herțanu, directorul Fabricii de hîrtie de la Prundul Bîrgăului, rugîndu-l să facă unele precizări.

C.H.:Hîrtia de «Prund» se fabrică în mai multe sortimente, unul din cele mai importante fiind hîrtia pentru tipar adînc, pe care se va tipări, desigur, și acest interviu. E adevărat că marca

fabricii noastre e cunoscută și apreciată, dar obținerea calității solicitate de beneficiari cere din partea noastră o serie de eforturi. Se știe, fabrica de la Prundul Bîrgăului este o unitate mai veche, modernizată și reutilată, dar care nu dispune de posibilități prea mari în raport cu tehnologia modernă a fabricării hîrtiei.

Red.:S-ar putea spune că experiența colectivului, în bună parte constituit din oameni care au moștenit meseria din tată în fiu, este factorul care compensează dificultățile despre care vorbiți?

C.H.:Fără îndoială că da. Lucrătorii noștri stăpînesc bine meseria. Totuși unele din dificultățile la care m-am referit nu pot fi escamotate doar prin acest factor.

Red.:Concret, despre ce e vorba?

C.H.:Aprovizionarea la vreme cu celuloză, cu material lemnos pentru pasta mecanică necesară fabricării unor anumite tipuri de hîrtie, ca și cu alte materii prime, ne creează uneori dificultăți. Adesea intervin cauze cu adevărat obiective. De pildă, în prima jumătate a lunii decembrie lemnul pentru pastă mecanică ne-a sosit în cantități mai mici datorită zăpezii care a blocat unele drumuri forestiere din regiune. Alteori intervin factori de ordin subiectiv. Totuși producția trebuie să meargă înainte și noi ne străduim să asigurăm îndeplinirea ritmică a planului stabilit.

Red.:Sarcinile anului 1968 prevăd obiective noi?

C.H.:Ca și în anul trecut, noi vom produce hîrtie pentru rotația de tipar adînc de la Casa Școlară. Ne-am propus să îmbunătățim calitatea acesteia livrînd role uniforme bobinate, fără defectele pe care, în anumite cazuri, ni le-au reproșat, pe bună dreptate, beneficiarii noștri. În acest sens am luat o serie de măsuri tehnico-organizatorice. Prin aplicarea acestora sperăm să creăm cadrul tehnologic corespunzător unei producții de bună calitate, dată la timp și la un preț de cost cît mai redus. Celelalte sortimente, între care menționez caietele școlare, nu ridică dificultăți prea mari. În general anul 1968 se anunță a fi un an bun pentru noi.

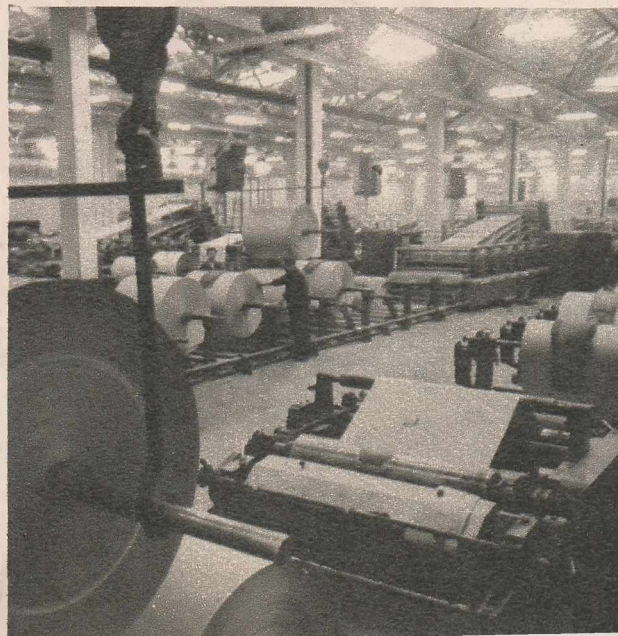
Așadar, cu sprijinul direcției generale de resort din Ministerul Industriei Chimice și prin eforturile colectivului fabricii, hîrtia de «Prund» va satisface cerințele tuturor celor ce au nevoie de ea. Avem deci motive să fim optimiști din acest punct de vedere acum, la începutul noului an.

Nota redacției:

Ne angajăm față de cititorii noștri să-i ținem la curent cu îndeplinirea perspectivelor la care se referă tov. director ing. C. Herțanu. (De altfel, un fel de «raport săptămînal» al calității produselor fabricii va fi însăși revista «Flacăra».)

Încă de la jumătatea lunii decembrie 1967 un număr de peste 35 întreprinderi industriale din regiunea Ploiești au comunicat îndeplinirea planului de producție pe întregul an. Printre acestea se numără și Combinatul petrochimic-Ploiești. Important obiectiv al industriei noastre chimice, acest complex de instalații de mare capacitate va avea, în anii cincinalului, un rol important în vasta operă de valorificare superioară a resurselor de petrol și gaze din bazinul petrolifer al Văii Prahovei. Realizările anului care s-a încheiat reprezintă o bază pentru viitoarele succese pe care țara întregă le așteaptă de la tînărul colectiv al combinatului ploieștean.

Fotografie de Sandu MENDREA

Combinatul de celuloză și hîrtie din Suceava a fost în 1967 prima unitate industrială a regiunii care a realizat cu 2 luni mai devreme angajamentele anuale.

Realizările acestea au constituit un bun punct de plecare pentru asigurarea succesorilor anului în care am intrat, an în care colectivului sucevean îi revin sarcini mult mai mari.

...Iată o noțiune care pare la mintea oricui. Și totuși ca și alte noțiuni aparent simple, și aceasta se dovedește mult mai complexă. Gospodina cheltuiește pe zi 3 000 calorii, balerina — 3 200, operatorul dintr-o uzină automatizată depune o activitate cu un uriaș consum de energie. Muncă grea...

Fiziologia și igiena muncii, și o știință nouă — ergonomia — cercetează cele mai felurite aspecte legate de cheltuiala de energie umană, ajungând uneori la rezultate surprinzătoare.

De multă vreme cercetătorii din domeniul fiziologiei și igienei muncii, și mai recent al ergonomiei (în ale cărei preocupări intră proiectarea și construirea unor mașini care să corespundă caracteristicilor antropometrice și psihofiziologice ale omului), s-au ocupat de stabilirea exactă a cheltuielii de energie umană în desfășurarea celor mai variate activități.

Pe baza acestor cercetări muncile au fost clasificate după cheltuiala de energie zilnică după cum urmează:

Muncă ușoară. 2 200-2 400 calorii
Muncă ușoară - mijlocie. 2 600-3 000 "
Muncă mijlocie. 3 400-3 600 "
Muncă grea. 4 000 cal. și peste
Muncă foarte grea. 5 000 " "

Și la noi în țară s-a reușit să se stabilească în mod științific efortul depus în diferite profesii, în condițiile noastre. Astfel s-a constatat că în industria minieră cheltuiala de energie variază — în funcție de munca specifică la cărbune, steril, aur, sare, extragerea minereurilor feroase și neferoase — între 4 300 și 5 300 calorii; în cea forestieră între 4 900 și 5 500 calorii; în cea metalurgică, între 3 300 și 3 900 calorii; în fabricile de mucava, între 2 276 și 3 495 calorii; în industria sticlei, între 2 825 și 3 230 calorii etc.

Datorită progresului tehnic în agricultură, mai ales prin mecanizare, s-a redus foarte mult efortul, acesta ajungând astăzi să reprezinte, pentru mecanizatori, între 2 360-2 990 calorii, față de 5 000-6 000 calorii cât era în trecut, la cosit. Aceste cifre vădesc o adevărată revoluție în arhaica «viață la țară...»

Iată deci o serie de activități productive care își cer partea lor de efort. Știați însă că cele mai intense eforturi se întîlnesc în sport? În timpul antrenamentelor, energia cheltuită de sportivi însumează în unele cazuri 3 500-4 500 calorii, dar în cazuri excepționale ea depășește 5 000-6 000 calorii, de exemplu în curse lungi, marșuri pe schi sau înotul pe distanțe mari.

DESTINDEREA ȘI CALORIILE

Ar fi însă greșit să credem că numai în munci industriale sau în sport se depun eforturi importante. Există multe alte activități care par la prima vedere destul de ușoare și totuși...

Vrem o oră de destindere, de «deconectare» pentru a alunga oboseala, și aceasta o realizăm tot prin... cheltuială de energie. Ce poate fi mai imbiator decât a visli din plăcere, a dansa sau a conduce un automobil. Aceste activități reclamă însă o cheltuială de energie comparabilă cu solicitările multor procese industriale. Ele sînt totuși necesare și recomandabile tocmai în scopul destinderii, al odihnei active.

Momentele de destindere, chiar neînsoțite de mișcare, presupun consum de calorii. Să ne referim, de pildă, la activitățile de ordin artistic, ca audițiile muzicale, lectura etc. Specialiștii americani Stanley Davidson, A.P. Meiklejohn și R. Passmore constată că aceste pasiuni solicită organismului 0,4-2 calorii în fiecare minut. Pentru pasionații instrumentelor muzicale este interesant de semnalat că interpretarea la pian a pieselor

lui Mendelsohn s-a dovedit a solicita o cheltuială de energie de 0,8 calorii kg/corp/oră, iar a Tarantelei de Liszt — 2,0 calorii kg/corp/oră. Mai adăugăm, pentru melomani, că exercițiile la orgă cer un efort mai mare decât la violoncel, iar la vioară pe jumătate decât la violoncel... Sînt oare aceste activități oboșitoare? Nu! Pentru că se efectuează cu plăcere, cu pasiune. Sînt reconfortante.

Multă vreme s-a ignorat activitatea gospodinilor considerînd că acestea depun o muncă ușoară. O analiză științifică demonstrează însă că au dreptate cei care susțin că și gospodăria reprezintă... o normă întreagă. În general, se estimează că gospodina cheltuiește pe zi 3 000 calorii — o valoare ridicată pentru o femeie. De aci decurge necesitatea mecanizării muncii casnice, ceea ce ar crea posibilitatea de a reduce efortul fizic al gospodinilor și de a obține timp liber pentru activități mai eficiente și mai plăcute.

CHELTUIM ENERGIE... CHIAR CÎND CREDEM CĂ NU FACEM MARE LUCRU

Practica arată că oamenii nu efectuează în fiecare zi aceleași activități și de aceea nici eforturile nu sînt egale. Pe de altă parte, modul de folosire a zilei variază de la individ la individ, mai ales la tineri. Pentru caracterizarea efortului este necesar să se cunoască activitatea din timpul zilei aproape minut cu minut, calculul putînd da indicații asupra nevoilor alimentare și asupra stabilirii unui regim de muncă care să prevină oboseala.

Iată, după L.E. Morehouse și A.T. Miller, doi specialiști de prestigiu, cheltuiala de energie zilnică a unui tînar student în greutate de 78 kg. Acest tabel interesant, care poate servi ca orientare și pentru propria dv. activitate, relevă pe de o parte cît de inegal este consumul de energie în timpul zilei, iar pe de altă parte, că energia se cheltuiește tot timpul... chiar atunci cînd nu facem «mai nimic».

Timp	Ore	Activitate	Total calorii
0,00- 7,00	7	Somn.	490
7,00- 7,30	1/2	Toaleta de dimineață.	55
7,30- 8,00	1/2	Gustarea de dimineață.	55
8,00- 8,15	1/4	Mers pe jos.	73
8,15- 9,00	3/4	Studiu și scris	105
9,00-12,00	3	Studiu în clasă, stat în picioare și mers între ore (30 min)..	100
12,00-13,00	1	Masa de prînz	110
13,00-15,00	2	Laborator.	260
15,00-18,00	3	Practică.	2 100
18,00-18,15	1/4	Mers pe jos.	73
18,15-19,00	3/4	Odihnă.	60
19,00-20,00	1	Masa de seară	110
20,00-20,30	1/2	Conversație..	55
20,30-22,30	2	Studiu și scris	350
22,30-24,00	1 1/2	Somn.	105

Cheltuiala totală de energie în 24 ore. = 4 101 cal.

Studentul menționat mai sus cheltuiește peste patru mii de calorii pe zi. Este foarte mult. Unele persoane nu-și

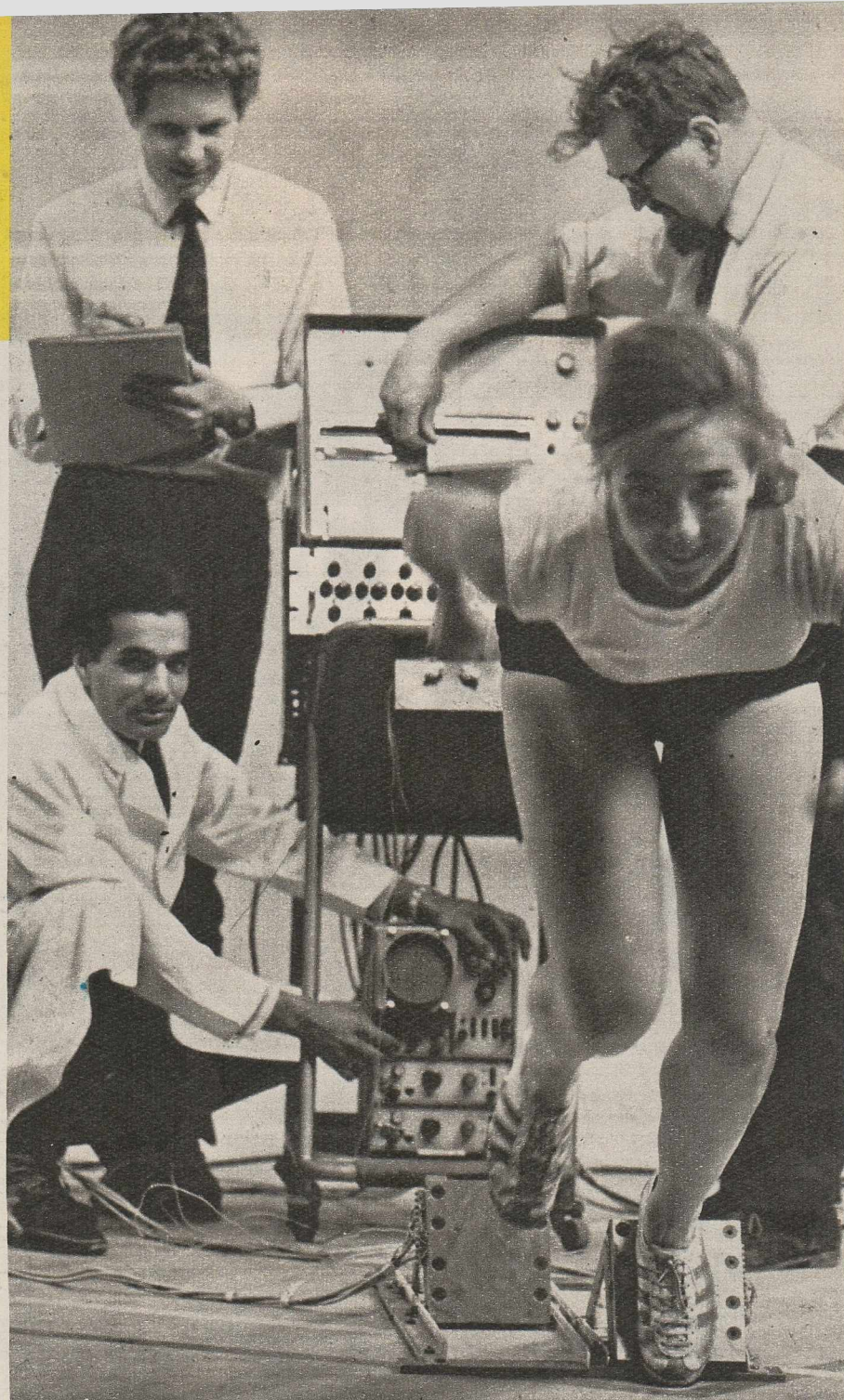
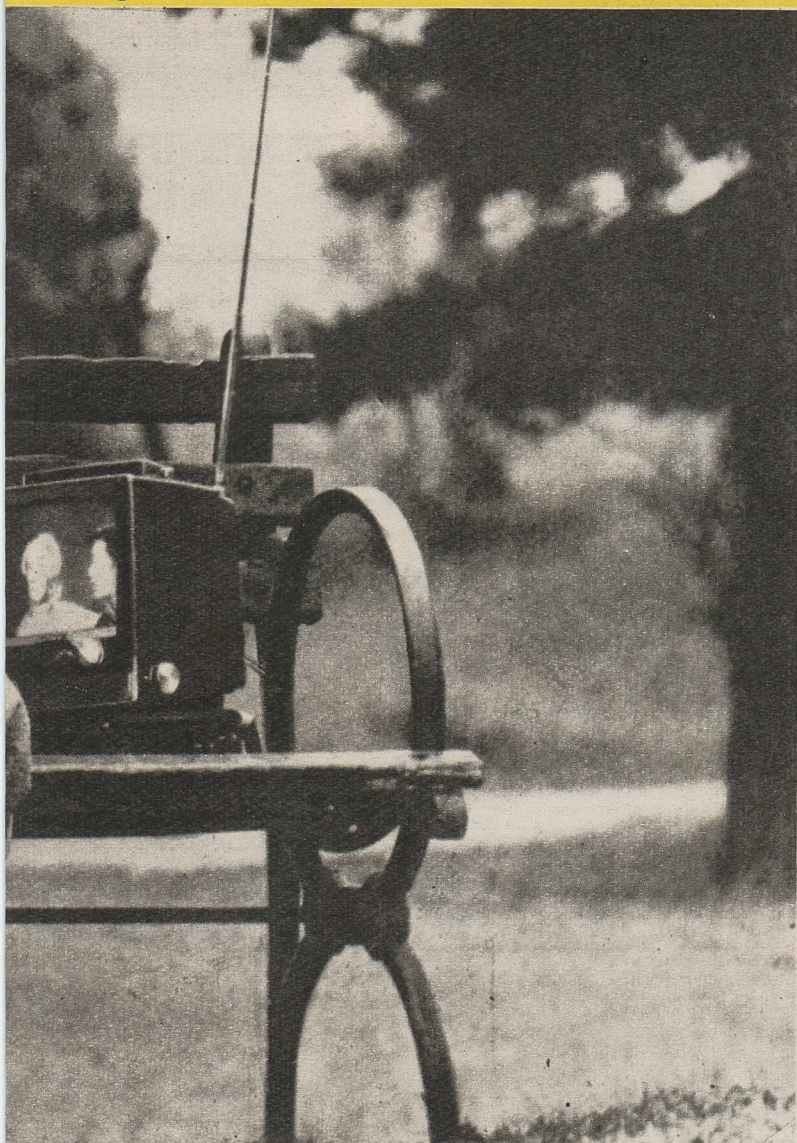

MUNCA GREA

de dr. B. BARHAD
director adjunct științific al
Institutului de igienă București

Studiul solicitărilor la care sînt supuși sportivii în timpul antrenamentelor reclamă un aparataj foarte complicat și de o înaltă tehnicitate.

Cu greu se poate imagina o «activitate» care să reclame un consum mai mic de energie decît cea din fotografie. Medicii igienisti au ajuns însă la rezultate surprinzătoare și în acest domeniu.

pot explica de ce intelectualii obosec, din moment ce ei nu depun eforturi fizice însemnate, nu «transpiră» în timpul activității etc. Într-adevăr, la prima vedere s-ar părea că «a lucra cu mintea» este ușor. În realitate, aceasta poate produce o stare de oboseală mai gravă decît cea generată de munca fizică.

Munca intelectuală se caracterizează, în primul rînd, printr-o participare nervoasă deosebită, adică o solicitare a celui mai sensibil țesut al organismului, cu repercusiuni asupra întregului organism.

În zilele noastre problema efortului și a oboselei în munca intelectuală capătă o importanță crescîndă, deoarece ea nu mai afectează doar ocupația unui grup restrîns de oameni. Dimpotrivă, avem de-a face aci cu una din cele mai însemnate solicitări în cadrul proceselor de producție mecanizate și mai ales automatizate, caracteristice vieții moderne. Munca intelectuală a devenit fenomen de masă. Efortul intelectual nu se depune numai la masa de scris, în atelierul artistului sau în laborator; el a înlocuit în zilele noastre pe cel fizic în întreprinderile automatizate, iar profesiunea de operator a devenit un fenomen de masă în toate țările dezvoltate industrial. Operatorul nu mai supraveghează și acționează «direct» procesul tehnologic, ci

doar prin sistemul de informații codificate la panoul de comandă. Pentru a conduce producția el se vede obligat la un efort intelectual. Acest tip de activitate a dus la folosirea mnemoschemei în construcția panourilor de comandă, adică la reprezentarea grafică pe panou a utilajelor și a liniilor fluxului tehnologic de semnalizare optică. G. Cristian și Gh. Zbăgan, care au cercetat unele modele de tablouri și pupitre de comandă folosite la noi în țară, arată că mnemoschema îl ajută pe operator să urmărească intuitiv fazele ciclului tehnologic, fără să mai facă eforturi de memorie, orientîndu-l în același timp repede și precis în rezolvarea unor situații neprevăzute.

Elementele intuitive ale mnemoschemei ajută la localizarea informației în timpul supravegherii panoului de comandă. Pentru obținerea unor rezultate cît mai favorabile și reducerea la minimum a efortului intelectual sînt studiate o serie de elemente, dintre care următoarele sînt enumerate de Elena Popescu-Neveanu și colaboratorii ei: forma și dimensiunea schemelor figurative care reprezintă utilajele și relațiile dintre ele, forma și dimensiunea punctelor de semnalizare, culorile convenționale ale schemelor figurative, contrastul cromatic între elementele mnemoschemei și fon-

dul acesteia, densitatea așezării elementelor etc.

CARE MUNCĂ E MAI GREĂ?

Capacitatea de recepție concomitentă a informației este destul de limitată. Astfel, s-a stabilit că în condiții de laborator omul poate recepționa 5-7 semnale din același parametru, iar în condițiile de producție și în special în situații de avarii numai 2-3 semnale. De aceea se pune problema rezolvării așa-numitului surplus de informații pentru a nu supra-solicita organismul.

Formele de muncă intelectuală sînt atît de variate încît este dificil să ne pronunțăm care din ele este mai grea. Un lucru este sigur, și anume că orice activitate presupune un efort preponderent fizic sau preponderent intelectual; că nu trebuie să considerăm muncă grea numai cea caracterizată prin cheltuială mare de energie fizică, uneori efortul intelectual solicitînd mult mai mult organismul. Mai trebuie adăugat că există profesii care solicită atît efort fizic cît și intelectual. Să luăm exemplul balerinelor, care realizează acte de creație artistică... cu cheltuială de energie de 3 200 calorii, adică o valoare considerată la limita efortului fizic pe care îl pot

efectua femeile! Același lucru se poate spune despre actorii care interpretează roluri de mare mișcare scenică.

PENTRU A NU OBOSI, SĂ NE MIȘCĂM!

Concluzia cea mai importantă pe care ținem s-o comunicăm în încheiere subliniază necesitatea îmbinării muncii intelectuale cu cea fizică. Voltaire spunea că viața este mișcare. A.S. Pușkin practica înotul, ascensiunile, gimnastica. Victor Hugo, care a trăit 83 de ani, făcea zilnic exerciții de gimnastică. Încă din tinerețe sporturile lui preferate în perioadele de odihnă erau turismul și canotajul. Goethe declara că cele mai izbutite modalități de exprimare a gândurilor sale i-au venit în minte cînd se plimba. Concepții asemănătoare găsim și la marile fizician și fiziolog G. Helmholtz: în ziua celei de-a 70-a aniversări el a povestit că cele mai interesante idei științifice i s-au născut în timpul ascensiunilor în munți. Referindu-se la propria sa experiență, J.J. Rousseau a notat că mersul înviorează gîndirea; corpul trebuie să se afle în mișcare pentru ca gîndirea să se miște și ea...

Așadar, pentru a nu obosi, să îmbinăm armonios munca fizică cu cea intelectuală!

▲ O privire grea de semne de întrebare: oare tînăra generație de mineri din țările vest-europene va continua meseria preluată din tată-n fiu sau va fi supusă și ea «reconversiunii»?

▲ Aproximativ 50 milioane tone cărbune extras în țările Pieței comune s-au transformat în coline ce-și așteaptă — deocamdată zadarnic — cumpărătorii.

▲ 175 mineri belgieni de la Zwartberg au găsit, la ieșirea din șut, picurile cu preavizul de concediere; ei au reacționat ocupînd mina. Intervenția jandarmilor a provocat tulburări singeroase.

PĂLESTE STRĂLUCIREA DIAMANTULUI NEGRU ?

de I. CIOARĂ

Asaltat de petrol, gaze naturale, energie nucleară, cărbunele continuă totuși să fie, în momentul de față, una dintre principalele surse energetice. Și totodată furnizor de îngrășăminte, fibre sintetice, produse farmaceutice și chiar parfumuri. În ciuda multiplelor sale virtuți industriale, cărbunele oferă un foarte ridicat coeficient de șomaj pentru zeci și sute de mii de mineri dintr-o serie de țări occidentale. Mina de cărbune și oamenii ei dau o bătălie grea. Este oare o bătălie pierdută ?

Pastrător al căldurii solare, înmagazinată de-a lungul timpului în străvechi generații de păduri, bulgărele negru și-a văzut răsplătită din plin îndelungata așteptare din adîncul pămîntului abia în cel de-al XIX-lea secol. Deși, cum afirmă arheologii, încă acum 30 de... milenii omul paleolitic a folosit cărbunele în vatra «atelierului» său de producție. Există de altfel mențiuni scrise referitoare la cunoașterea și folosirea cărbunelui în vechime — cea dintîi dintre acestea fiind considerată a fi cuprinsă în «Meteorologia» lui Aristotel. Iată ce scrie, de pildă, unul dintre discipolii acestuia, Teofrast din Eres, în lucrarea sa «Tratatul despre pietre»: «Ei numesc toate aceste substanțe minerale antracit, iar cînd le sparg pentru întrebuințare constată că sînt de natura pămîntului; cu toate acestea ele se aprind și chiar ard, aidoma cărbunilor de lemn. Ele se găsesc în Liguria și Elis, în drum spre Olimpia peste munți și sînt folosite de fierari». Depozitele descoperite între Newcastle și golful Solway, unde legiunile romane adunau cărbunele, oferă dovada de necontestat a unei recunoașteri a importanței cărbunelui cu două milenii în urmă. De altfel teritoriul An-

gliei este apreciat ca locul de naștere al exploatarii comerciale a cărbunelui — după ce în anul 1215 regele Ioan fără Țară a semnat Marea Cartă a libertăților și, doi ani mai tîrziu, Henric al III-lea și-a pus pecetea pe Carta pădurilor, documente care au dat libertate de acțiune oamenilor întreprinzători pentru a extrage minereul și cărbunele de pe pămîntul obștesc și «a le transforma în venituri proprii». Pe insulele de dincolo de Canalul Mîncii, cărbunele, a cărui folosire la încălzirea locuințelor și de către meseriași făcuse pe mai marii vremii să strîmbe din nas și să-l interzică pentru că degaja un miros nu prea plăcut, a început a trăi epoca sa de aur, alindu-se cu fierul. Vechea Anglie industrială, fabricile ei, mijloacele sale de transport pe uscat și pe apă s-au născut — fapt care avea să se repete mai tîrziu și în Germania și S.U.A. — tocmai datorită acestui fapt, înscriind pentru totdeauna în istorie rolul cărbunelui în revoluția industrială a omenirii. Acest rol îl consimnează elocvent cifrele: la începutul secolului al XIX-lea producția de cărbune în lume era de 12-13 000 000 tone; un veac mai tîrziu se cifra la 700 000 000, pentru ca în anul 1964 producția mon-

dială să se ridice la 2 746 300 000 tone. Cele mai mari țări producătoare de cărbune din lume sînt în prezent U.R.S.S., S.U.A., R.D.G., R.F.G., Anglia, Polonia, Cehoslovacia, Suedia, Australia, Japonia. Bazinele carbonifere din țara noastră de la Petroșani, Schitu-Golești, Filipeștii de Pădure, Ojașca, Baraolt, Comănești, Anina, Derna-Tătăruș, Șorecani, Surduc etc. au dat în 1966 o producție de 13 451 000 tone față de 2 826 000 în 1938.

«SĂRUTUL MORTII»

Cifrele sînt grăitoare — se afirmă adesea. Numai că nu totdeauna ele relevă totul. Căci datele înfățișate în rîndurile anterioare vorbesc despre dezvoltarea în timp a industriei carbonifere, pe întregul glob. Or, sînt locuri unde epocii de grandoare a cărbunelui pare să-i urmeze decăderea. «În toate regiunile miniere ale țărilor din Europa occidentală, inclusiv Marea Britanie, dificultățile se agravează». Aceste cuvinte puse în fruntea unui recent comentariu-bilanț publicat de «Le Monde» și consacrat situației industriei carbonifere vest-europene, par dangătul unui clopot de alarmă. Dificultățile se agravează, se afirmă — și aceasta pentru că încă din urmă cu 10 ani tăcerea a început să cuprindă rînd pe rînd galeriile minelor din Ruhr, din Borinage, din «insula clădită pe cărbune». Vagonetele au încrăcit pe șine sau pe firul funicularului, dealurile de cărbuni nevînduți întrec înălțimea turnurilor de mină. Cifric? În ultimii 10 ani, în R.F.G. au fost închise 84 mine din 173, în Anglia — 250 de mine, în Belgia alte cîteva zeci. Stocuri de cărbune adunate? În toate cele șase țări făcînd parte din Comunitatea economică a cărbunelui și oțelului — aproximativ 50 000 000 tone, pînă la sfîrșitul lui septembrie 1967. Cit privește perspectivele în țările menționate, acestea tind să capete culoarea cărbunelui. Recenta «Carte albă» cu privire la politica energetică a Angliei, dată publicității de guvernul laburist — și denumită cu amar sarcasm de către mineri «Sărutul morții» — preconizează scăderea producției de la 165 000 000 tone, în prezent, la 80 000 000 tone în 1980, ceea ce va avea drept consecință închiderea altei serii de mine, urmînd a fi concediați 300 000 mineri, dintre care 100 000 pînă în 1971. «Sărutul morții» amenință și pe minerii vest-germani, pentru că planurile guvernamentale de «stabilizare a situației» industriei miniere vor însemna alți 80 000-100 000 mineri în perspectivă de a deveni șomeri, în afara celor aproape 200 000 scoși din industria carboniferă în ultimii 10 ani. În Belgia, celor peste 20 000 muncitori care au părăsit minele din 1964 pînă în prezent li se vor adăuga alți circa 20 000 pînă în 1970, corespunzător reducerii producției cu 5 000 000 tone și închiderii unor mine, îndeosebi în bazinele din sudul țării. În Franța așfe, verzi în Lorena și galbene în Loire, încearcă să-i determine pe mineri să-și schimbe meseria: «Este vorba de începutul unei noi etape pentru reducerea producției carbonifere franceze» — scrie săptămînalul francez «L'Express».

C.E.C.O. ȘI CRIZA

În 1951, cînd încă nu apăruseră la orizontul industriei carbonifere vest-europene norii negri ai «recesiunii» — cum este exprimat cu un termen mai puțin alarmant fenomenul de criză în Occident — entuziaștii adepți ai unei politici «comunitare» multilaterale au creat așa-numita «Comunitate economică a cărbunelui și oțelului» (C.E.C.O.) care, după cum scria publicistul francez B. Hartemann, reprezenta «hotărîrea celor șase (R.F.G., Franța, Italia, Belgia, Olanda, Luxemburgul — n.n.) de a trăi și prospera pe baza materiilor prime pe

(Continuare în pag. 16)

AMEDEO NAZZARI nu vrea să îmbătrânească

Ceea ce te descumpănește, înainte de toate, la Amedeo Nazzari, este într-adevăr tinerețea provocatoare a acestui sexagenar căruia nu-i pasă de timp. Cu fața-i proaspătă, cu ținuta-i sportivă, cu părul atât de discret încăruntit, lui Amedeo Nazzari i s-ar mai putea încredința și azi, ca și în anii '40, roluri seducătoare. Anii '40... Abia am rostic cuvântul și actorul zîmbește nostalgic. Ce-i mai fac partenerile de atunci? Alida Valli, știm, turnează și ea, dar Lilia Silvi?... — Era o fată grozavă Lilia Silvi, un adevărat copil minune! Avea 16 ani la primul succes — și ce succes! — cu «Scampolo»... Dar nu mai lucrează de mult în film. Închipuiți-vă, copilul zburdalnic de atunci a devenit astăzi o doamnă corpolentă ca atâtea altele. Am invitat-o anul trecut să apărăm împreună într-o emisiune de televiziune. M-a refuzat cu tristețe și n-am insistat, pentru că eu însumi îi împărțeam tristețea... —

Încet, discuția alunecă spre biografia artistică a vedetei italiene care coincide cu o bună perioadă din istoria unei mari cinematografii.

— E adevărat, din 1935 de când fac cinema, am izbutit să turnez în mai bine de 150 de filme. E un record, nu? Acum, în Italia, se scriu roluri pentru un actor sau altul. Pe vremea în care am început eu, trebuia să știi să faci totul. Sigur, stilul de joc s-a îmbunătățit astăzi, s-a schimbat, dar și forma automobilului s-a modificat — nu? — fără ca asta să însemne că s-a schimbat și principiul său de funcționare! Vreau să zic că nici atunci când am început eu nu ne aflam în epoca de piatră.

Sigur, cinematograful a evoluat. Cîndva, actorul era cel care chema publicul la cinematograf. Astăzi trăim epoca filmului de autor! Asta e bine dar uneori poate fi și rău. Pietro Germi, de pildă, este un mare regizor. Cu el poți face, cu toată încrederea, un film de autor, pentru că filmul său va pune într-o vie lumină și pe interpret. Avem și alți mari cineaști, îi știți: Fellini, Antonioni, Visconti. Dar mai sînt și snobii, falșii intelectuali, cei care compromit și cinematograful, și actorul, în numele unor pretinse experimente de valoare cu totul indoielnică.

Nazzari vorbește dinamic, nu numai viu dar și pasionat. Se vede bine că problemele destinului cinematografului italian îl pre-

ocupă, pentru că e vorba de propriul său destin. Ii ghicesc pe undeva o îngrijorare nemărturisită...

— La noi a început să fie resimțită o criză a actorului. Producătorii italieni preferă să angajeze pentru rolurile cele mai importante figuranți obscuri recrutați din Europa sau America. E firesc, îi costă mai ieftin! Și din punct de vedere tehnic nu e nici o problemă: intervine dublajul. O voce costă mai puțin decît un interpret! S-a ajuns acolo încît în «Ulisse» al lui Franco Rossi a fost distribuit un singur interpret italian. Atunci actorii noștri au intrat în grevă. Ei refuză să mai dubleze pe interpreții străini. N-au decît să învețe italienește... Noi, cei mai vechi, nu ne pierdem cumpătul. Am văzut de multe ori cinematografia italiană intrînd în criză și de prea multe ori ne-am pripit să spunem: «Gata! S-a terminat cu filmul italian!» Iar mai tirziu l-am văzut afirmîndu-se și mai puternic. Cinematograful italian este un organism puternic care știe să supraviețuiască și să se regenereze.

— Iar dv. — adăugăm — sînceți o imagine vie a acestei capacități de a reîntineri mereu...

Într-adevăr — zîmbește Amedeo Nazzari — tinerețea îmi pare o chestiune de entuziasm și de pasiune. Trebuie — atunci cînd e cazul — să știi să aștepti, înainte de a începe o nouă carieră. Să te odihnești în antrac și să pornești din nou la atac cu forțe proaspete — acesta e secretul tinereții. Aș putea spune că viața mea de artist s-a desfășurat în cicluri. Am început cu o serie militară — făceam tot felul de generali bravi. Peppino Amato, un producător care a murit demult, mi-a spus o dată: «De ce nu încerci și smochingul? Ți-ar veni foarte bine». Și a urmat seria «civilă», pe care am început-o alături de Alida Valli, cu Absențe nemotivate. Vi-l amintiți, într-adevăr? Da, a avut succes. Apoi, seria premiilor: Cupa Volpi la Veneția, pentru *Il pittore maledetto* — o biografie a lui Caravaggio, premiul actorului celui mai iubit din Italia etc. Apoi, imediat după război, seria comediilor. Numai două lucruri nu făcusem încă: western și împărați.

Western aș face numai cu o condiție: să mi se încredințeze... rolul șerifului. Toată viața mea am făcut eroi romantici, oameni care trăiesc pentru a face justiție. Anul trecut am interpretat pentru televiziune un serial de șase episoade despre Pugaciov. Caterina, fiica mea — are 9 ani — era atît de mîndră de tatăl ei, cel care face dreptate,

că nu-și mai încăpea în piele. Și cînd, printr-o indiscreție, a aflat că voi fi ucis în ultimul episod, a trimis un avertisment televiziunii prin care-i amenința că dacă nu schimbă finalul toți prietenii lui Pugaciov vor închide aparatele. În westernul italian nu poți găsi azi asemenea roluri. El abuzează de violență, pentru a concura televiziunea. Dar ce-i mai poate oferi actorului un asemenea film? Îmi mai rămîneau deci numai împărații — continuă să glumească Amedeo Nazzari. Și iață că mi s-a oferit prilejul să port mantie imperială în România. Un împărat care să cucerească nu numai prin forța armelor, dar și prin prietenie, prin umanitate. Să vă povestesc o scenă semnificativă: cînd Tiberius îi aduce confirmarea morții lui Decebal, Traian nu nutrește un sentiment de triumf. El își înclină ostenit capul către sfîncii săi și le spune încet: «Destul cu războiul! Acum trebuie să știm a căuta prietenia acestor oameni!...» Înțelegeți? Putea fi un alt fel de portret... Marțial, grandilocvent, declamatoriu. Dar aici împăratul e un om! Pentru actor un asemenea rol este o ocazie nepus de fericită...

Amedeo Nazzari este sub impresia proaspătă a ultimului rol, împăratul Traian din filmul «Columna lui Traian».

— Aș vrea să mă întorc pe platourile dv. ! — încheie tinărul sexagenar. Și își însoțește declarația cu zîmbetu-i fermecător, a cărui amintire nealterată ne-a lăsat-o oglinda ecranului...

Interviu realizat
de T. CARANFIL

Cititorii și-au spus cuvîntul. Unii ne-au răspuns pe scurt: întrebare — răspuns, întrebare — răspuns. Alții și-au însoțit preferințele cu cite o subliniere de licean pătimăș: «doresc din inimă ca actorul X să iasă pe primul loc». Cei mai mulți însă, spre surprinderea noastră — cum nu se poate mai plăcută de altfel — au compus adevărate comentarii în jurul unuia sau altuia dintre voturi: de ce optează pentru filmul cutare, de ce îl îndrăgesc pe Y și mai puțin pe Z, deși și Z li se pare foarte bun etc., etc. După cum se vede, anchetele de acest fel — în fața cărora destule persoane mai strîmbă din nas — departe de a fi un simplu mijloc de a te afla în treabă, devin un mecanism sensibil de captare a pulsului opiniei publice (desigur, imperfecțiunile lui sînt destule, dar sînt fatale și admisibile, căci nu poți merge din om în om, nu poți face o medie aritmetică a tuturor gusturilor, și, apoi, grădina subiectivității rămîne totuși cea mai mare din lume).

Scepticii spun de obicei că la astfel de sondaje pe teme cinematografice ori privitoare la actori, răspund mai ales adolescenții, «puștii». Lucrurile nu stau tocmai așa. Ancheta anului 1967 a cunoscut participarea unor oameni cit se poate de serioși, ca să întrebunțăm un cuvînt cu acoperire: ne-au scris grupuri mari de tehnicieni și muncitori de la Danubiana, de la o întreprindere forestieră din Su-

- cei mai populari actori și cîntăreți de muzică ușoară ai anului
- cele mai bune filme ale anului

DINCOLO DE PRIMELE LOCURI

ceava, profesori din Brașov, colective de studenți ai Universității din București și de la Politehnica timișoreană. Așadar, persoane cu preocupări majore care au scris redacției nu pentru a-și vedea numele tipărit și nici din ușurățate, ci pentru că nu le este indiferent prestigiul artistului îndrăgît. Mărturisim că de fiecare dată am desprins cu bucurie această grijă a prietenului nostru, mai mult sau mai puțin necunoscut, față de soarta celui pe care-l aplaudă în sălile de spectacol. Nu este o bucurie naivă căci, după cum se va vedea ceva mai jos, tendințele subterane în materie de preferințe artistice indică nu o aplecare generală înspre glasul modei, ci o cristalizare mai accentuată a conștiinței adevăratelor valori.

Ne-am plîns, și nu o dată — chiar în paginile acestei reviste — de marea public care dă năvală la Pardaillani și ocolește nepăsător

«Femeia nisipurilor». Ați avea toate motivele să vă plîngeți și acum — căci iată: pe primul loc se află nu unul din marile filme de artă, ci «Spartacus», film onorabil dar nu «un film mare». Dar nu faptul că «Spartacus» — care stă pe ecrane cu lunile — a intrunit cel mai mare număr de voturi ni se pare lucrul cel mai interesant, ci căldura cu care un mare număr de spectatori au primit «Cenușa și diamant», «Ocolul», «Faraonul». Vremea lor. aceste filme au fost văzute de relativ pușini oameni, dar n-au fost uitate, în timp ce «Nu sînt demn de tine», asaltat la casă, abia a strîns 1-3 voturi. Succes fragil, de o clipă. Un discernămint considerabil ni se pare că a funcționat și în judecarea filmului românesc. Creații cu audiență mai puțin spectaculoasă cum au fost «Meandre» ori «Diminețile unui băiat cuminte» au invitat la

reflecție și au fost luate în seama cu toată seriozitatea...

Răsfoind statisticile ce corespund punctelor 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9 și 10 din ancheta noastră, deci pășind pe un teritoriu unde funcționează cea mai cumplită dintre subiectivitățile, cea care are în vedere preferințele pentru unul sau altul dintre actori și cîntăreți, nu putem trece cu vederea peste anumite fenomene simptomatice. Am aminti, la loc de cinste, promptitudinea cu care sînt înregistrate talentele autentice, cele care depășesc condiția elementară de idoli. Deși cunoscută doar dintr-o scurtă apariție în «Falstaff» și apoi dintr-un film programat pe micul ecran, «Ascensor pentru eșafod», actrița franceză Jeanne Moreau a intrat repede în rîndul marilor favorite. Nici sub-

titul Peter O'Toole, văzut într-un singur film («Cum să furi un milion»), nu a rămas neobservat. Frumoșii și răsfațații noștri Gerard Barry ori Pierre Brice sînt mult în urma lor (în ordinea voturilor). Și, tot la loc de cinste, am aminti bunul-simț, marele și sfîntul bun-simț cu care iubitorul de teatru din toată țara și-a exprimat opțiunea sa. De ce? Actorii noștri de teatru nu sînt cunoscuți atît cit ar merita, și este foarte nedrept să se întîmple așa. Un cititor din Deva, Iuliu Socaciu, își cere scuze pentru «îndrăzneala» de a-și spune o părere despre actori, fiind convins că nu-i cunoaște foarte bine. «Am o propunere — spune dînsul — ca teatrele bucureștene să întreprindă mai des turnee prin țară și, dacă se poate, să nu neglijeze regiunea Hunedoara». Subscriem cu tărie. O elevă din Brașov — care-și dorește să devină critic — ne comunică același lucru: «L-am văzut pe Dorin Varga într-o piesă, mi-a plăcut foarte mult, îi prevăd o carieră strălucitoare dar înainte de a spune că «este cel mai bun actor de teatru al anului» trebuie să-mi cer scuze. Am văzut atît de puține spectacole bucureștene ori din alte orașe...» Pe un ton asemănător ni s-au destăinuit și admiratorii lui Ion Caramitru ori ai lui Virgil Ogășanu. Așadar, subscriem încă o dată, și tot cu tărie, la organizarea unor turnee mai sistematice.

Nu întîmplător Marcela Rusu și Silviu Stănculescu au intrunit un

telerevelionul și după

Psihoza revelionului ne silește să colindăm magazinele în căutare de bunătați — și tradiționale, și inedite — să ne golim cămășile, să pregătim cantități enorme de mâncare și băutură sortite să rămână, în cea mai mare parte, neatinsă. Zadarnic ne învățăm experiența anilor precedenți că risipa de eforturi este exagerată. De fiecare dată o luăm de la capăt cu aceeași frenezie cu care ne dichisim casa și ne străduim să fim eleganți, proaspeți, că de, o dată pe an e revelionul. După al treilea sau după al cincilea pahar, invitații vor vedea ca printr-o ceață ceea ce li se pune în farfurie. La fel de aburit li se va părea și micul ecran, presupunând că-l vor mai privi. Și totuși televiziunea investește în programul primei nopți a anului câteva luni de muncă asiduă, rezervându-i tot ce consideră mai de valoare din creația și fantezia colaboratorilor ei.

Impresia generală despre telerevelionul 1968: o deosebită acuratețe, un profesionalism mai presus de orice critică, nici o fisură, nici un decalaj calitativ. Timp de opt ore pe ecran s-au perindat imagini agreabile, amuzante, fără stridențe, fără nici un atentat la bunul-gust. Severa triere a interpreților ne-a scutit de prezențele mediocre. Printre cântăreții nu s-au strecurat — cu una sau două excepții neînsemnate — cei despre care ne întrebăm tot anul căror misterioase criterii își datoresc invitarea în studiourile televiziunii. Dirijați cu mină sigură printre decoruri armonioase, cântăreții, dansatorii, actorii, au putut da întreaga măsură a talentului lor. Am reținut câteva lucruri cu adevărat frumoase: trenul care alerga în ritmul melodiilor, sugestivul decor în structuri de fier forjat, performanța Cocăi Androșescu în superimitația ei muzicală, însuflețitul «năroc» pe care îl ura, în prima parte a programului, o țărancă de prin Crișana, toate aparițiile lui Puiu Călinescu și, din nou, permanent, neobișnuita perfecțiune a cadrajelor și imaginilor.

Dar dacă-i lăsăm deoparte pe Yves Montand și Brigitte Bardot, care a fost numărul-vedetă al programului, punctul lui culminant, momentul-cheie? Greu de spus. Din suita domoală, elegantă, agreabilă a secvențelor, nici una nu s-a detașat, nu s-a impus ca senzațională.

A existat și o categorie de interpreți defavorizată: actorii comici. Dacă am ris sau măcar am zîmbit la unele dintre performanțele lor, succesul a fost exclusiv al lor, al simpatiei și prețurii de care se bucură, al conștiințiozității și talentului lor. Niciodată, absolut niciodată, al textelor debitate. Toate erau atât de prăfuite, de oarecare — de la străvechea glumă botezată acum «El Ne-Fugitivo» pînă la proza melancolică-ironică a scripcarului descins din Barbu Lăutaru, de la bancul despre dificultatea de a obține bilete la unele producții ale studioului «București» pînă la scheciul cu statueta Afroditei — încît nu ne-a venit să credem că ne sînt oferite cu prilejul debutului lui 1968. Din fericire, actorii au fost selecționați cu aceeași exigență ca și ceilalți interpreți, înlăturîndu-se balastul prezent în emisiunile de varietăți de peste an. Din păcate, autorii cupletelor și ai scenetelor nu au fost și ei la înălțime. Ne-am pierdut oare facultatea de a ride? Nu. Ne-o vedesc hohotele care ni le stîrnesc Stan și Bran ori de cîte ori îi revedem, Pierre Etaix și, tot pe micul ecran, replicile spirituale din autorii români realmente dăruți cu haz. Singurul cuvînt de spirit merițind a fi reținut din programul revelionului: telemuritori.

Ce urmează după revelion? Vai, emisiunea «După revelion», care ne amintește că la televiziune nu se învață de fapt din experiență, că la foarte scurtă vreme după o demonstrație de virtuositate se recade fără remușcări în platitudinea «varietăților». Ștefan Bănică? Da. Acest actor, vedetizat de un singur cîntec fericit, are farmec, e simpatic, dar poate n-ar trebui nici el consumat în doze atât de mari. Prima săptămînă a anului a adus pe micul ecran un număr restrîns de interpreți care revin obsedant: Dem Rădulescu și iar Dem Rădulescu, Dana Comnea urmată de Dana Comnea, Dan Spătaru, Dan Spătaru, Dan Spătaru...

Nu numai în materie de sarmale nu e recomandabilă suprasaturația.

Felicia ANTIP

mare număr de voturi sosite din multe orașe ale țării; cei doi actori sînt foarte cunoscuți și datorită turneelor întreprinse de trupele cărora aparțin. Este în interesul fiecărui teatru și al fiecărui actor în parte să-și facă cunoscute succesele pe o suprafață cît mai largă.

Capacitatea practic redusă de comunicare a teatrului cu spectatorul din întreaga țară vitregește actorii noștri de teatru, ale căror creații (realmente superioare celor oferite de cinematografie ori de televiziune) rămîn departe de a cunoaște acea largă și binemeritată pătrundere în conștiința publicului de pretutîndeni. Izbînzile artistice și prestigiul unor mari artiști ca George Constantin, Gheorghe Dincă, Ion Marinescu, personalitățile distincte ale lui Petre Gheorghiu, Victor Rebengiuc, Octavian Cotescu, Mihai Fotino, ale Ilenei Predescu, Sandei Toma, Ginei Patrichi, Leopoldinei Bălănuță, Rodicăi Tapalagă, afirmarea explozivă, în ultima vreme, a Eugeniei Dragomirescu, a lui Dumitru Furdui, Ion Caramitru, Dorin Varga, Virgil Ogășanu și alții nu sînt reflectate de «clasamentul» anchetei, dar sînt cuprinse în paginile multor scrisori; ne-am simțit obligați să o subliniem. Și mai avem o datorie: să aducem aminte că ancheta este «a anului», iar un an singur, din păcate, nu poate fi deopotrivă de darnic cu toți actorii.

Magda MIHĂILESCU

Manon și Des Grieux stil 1970 (cu anticipație). Catherine Deneuve și Jean-Claude Brialy sînt interpreții acestei variante moderne — «Manon '70» — a romanului abatelui Prévost. Regia este semnată de Jean Aurel.

Bine, bine, putem. Dar cînd o să le facem?

de Sanda FAUR
fotografii de Elena GHERA

Am fost invitați nu demult la prezentarea unei colecții de modă a Fabricii de confecții «București». O colecție călătorită prin lume și întoarsă acasă, purtînd după ea trena de aplauze cu care mîni și maxi-jupele ei fuseseră primite în vară, la rendez-vous-ul internațional al modei de la Moscova. Dați-mi voie să mă entuziasmez: splendidă colecție! Epitetul are acoperire și, dacă vreți, și martori, aci de față: fotografiile. Da, știm, am

învățat să facem modă! Cu gust. Cu șic. Cu personalitate. Cu un frapant sîmț al noului. La ora actuală nu ne mai pot intimida nici extravagantele de geometru ale d-lui Courrèges — de altfel în dizgrație — nici romantismul cu un parfum ușor desuet al lui Yves Saint-Laurent... Sîntem, cum ne place să spunem: la nivel competitiv.

(Continuare în pag. 14)

Da, știm să facem modă, avem simțul noului, avem gust. Dar de ce nu reușim oare să ne convingem de lucrul acesta și cînd intrăm în magazine?

După cum se vede, creatorii de modă de la F.C.T.-«București» s-au întrecut de astă dată pe ei înșiși. Numai că unicatele, o știm prea bine, nu pot potoli larga nevoie de frumos vestimentar. Cel mult, să o aște-

Bine, bine, putem. Dar cînd o să le facem?

E adevărat însă că treaba aceasta nu s-a făcut cit ai bate din palme, și, mai ales, nu s-a făcut cu miinile goale. De ani de zile creatorii și negustorii noștri de modă pleacă, de cite 2-3 ori pe an, la Paris, să se mai consulte cu Jacques Este- rel în materie de orientare a liniei modei și să se informeze de la firma Carlin cam ce stoffe se vor purta în viitor. Iar treaba aceasta, bineînțeles, costă statul bani grei. De ani de zile se organizează consfătuiri internaționale pe teme de cultură a îmbrăcăminte și zeci de specialiști de-ai noștri pleacă în străinătate pentru a participa la aceste întâlniri. Și n-aș spune că aceasta nu lasă iarăși mai ușor buzunarul statului. O vreme, în aceste delegații binecuvîntate de Dum- nezeu și de soartă încăpeau mai mulți tovarăși directori de ministere decît cre- atori propriu-zis dar, mă rog, cu timpul toată lumea s-a convins că moda se face totuși cu specialiști nu cu titluri ierarhice. Pe scurt, am reușit pînă la urmă să scoa- tem pe podium colecții ca aceasta mai sus-pomenită. Să le scoatem pe podium, acesta e cuvîntul. Pentru că după atîta osteneală și alergătură prin lume, după atîtea studii și documentare, după atîtea eforturi de creație, colecțiile acestea strălucite urcă pe podium pentru a rămîne aici. Ele nu binevoiesc să des- cindă în magazine, în stradă. Sau nu izbutesc să apară decît foarte rar, foarte tîrziu și doar cu țîrîta. Colecțiile acestea rămîn colecții de vitrină și atît. Dem- onstrații ale «potențialului nostru teh- nic» le denumesc unii, colecții de orien- tare, de șoc, educative, le spun alții. Oricum le-am numi, oricît ne-ar încînta ochiul și ne-ar trezi apetituri pentru ele- ganța vestimentară — nouă, celor puțini care au prilejul să vadă aceste colecții — ele nu-și justifică, cred, existența prin simpla și strălucitoarea lor prezență pe scenă. Dacă nu reușesc să influențeze direct și masiv producția de serie, dacă aceste modele «ultimul strigăt» nu reu- șesc să ajungă în magazine în timpul în care acest strigăt al modei mai vibrează în aer, atunci — cînstit vorbind — toa- tă strălucirea mi se pare un gest gratuit, o demonstrație de virtuozitate care tră- iește două ceasuri și atît, costîndu-ne mult și inutil. La contractările din acest an s-a prezentat — tot demonstrativ, tot orientativ — și această colecție de modă, pe lingă care multe din propune- rile făcute de fabricile de confecții pă- reau niște rude sărăcuțe, modeste, din provincie. Și iată că reprezentanții co- merțului au comandat. Să nu ne speriem, nu s-au solicitat cantități care să schimbe fața magazinelor noastre (noutățile- șoc mai păstrează un risc de nevandabi- litate, ni se spune, și noi continuăm să ne îndoim puternic de acest lucru); de altfel nici nu e nevoie să uniformizăm strada. Dar s-au comandat modelele în întregul lor ansamblu — cel care le dă de fapt nota de eleganță — de la pălărie la ciorapi colorați, de la accesoriile de marochinărie la pantofi. Le vom vedea pînă la urmă și în magazine, vor reuși fabricile noastre să le aducă înăuntru, pe scendere, «vii și naturale», așa cum erau pe scenă? De ce-am fi sceptici? Nu e mai comod, mai plăcut, să sperăm?

ȘI TOTUȘI CÎND O SĂ GÎNDIM MODA ÎN ANSAMBLU?

Și totuși scepticismul nostru are o logică și să ne fie iertat dacă nu reușim să stîrpinim acel negru vierme al îndoielii. N-am văzut oare și în anii trecuți exce- lente colecții de modă și nu am continuat totuși să le căutăm, cu naivă înfrigurare, prin magazine?

Realitatea este că, la ora actuală, în materie de modă avem încă în față ba- riere de o greoaie și stupidă permanență. Unele, de natură obiectivă, țîn de faptul că noi nu producem încă tot ceea ce e necesar pentru a satisface nesfîrșitele pretenții ale acestei capricioase zeițe care e moda și sintem, oarecum, la discreția importului. Altele însă țîn de cei care răspund de destinele modei la noi în țară (și o să suspinăm din nou amintind că atît în industrie cit și în comerț soarta eleganței noastre vestimentare este încredințată în miinile inginerilor; oricît respect am avea pen- tru această onorabilă și omniprezentă meserie, nu mi se pare că o asemenea calificare tehnică o asigură implicit și pe cea artistică, absolut hotărîtoare în acest domeniu). Iată, de pildă, o chesti- une de organizare, care se află direct în mîna industriei ușoare, mai precis a direcției tehnice din ministerul de re- sort: cea a corelării tuturor produselor vestimentare, a armonizării lor co- loristice, de stil, de linie. Aici, la direcția tehnică, se stabilește în mare linia mo-

Cine ar putea afirma că aceste ta- ioare și pardesiuri (din jerseu pe poliuretan) zdruncină lumea prin noutate? Dar prezentate într-un co- lorit agreabil, cu o pălărie nostimă, cu un pantof modern, întreg an- samblul capătă o valoare estetică nebănuită.

dei, aici există viziunea generală care trebuie să pună de acord, să facă să ri- meze împreună activitatea de creație a diferitelor fabrici. Or, la ora actuală, cine consultă, să zicem, cartelele de cu- lori ale stofelor vede fără efort că ele se asortează greu (sau aproape de loc) cu cele ale mătăsurilor, tricotajelor sau nasturilor, că între cartela de culori a pantofilor și cea a accesoriilor din imi- tații de piele este o distanță practic de nestrăbătut, că între pălării și fulare nu există prea multe posibilități de inter- ferență cromatică. Ca să nu mai vorbesc de linia modei: fiecare sector de creație își vede de treaba sa și nu aruncă o pri- vire — fie și din decentă curiozitate — peste gardul vecinului. Confecția își face treaba ei, pălărierii își văd liniștiți de ideile lor, pantofarii la fel. Manechinele de la F.C.T.-«București» urcă podiumul cu ultramoderne și ample pălării stil «plantator», iar de la fabrica timișoreană ni se trimit în magazine cumișile, bătri- nele pălăriuțe-castron sau cu bor mic. Pe podium, prezentatoarele poartă pan- tofi de lac lila, fistic, galben și arborează cizmulițe înalte, perfect armonizate co- loristic cu restul ansamblului, dar în magazine ni se trimit cizme scurte și pantofi în aceleași știute și obosite cu- lori maro, bej și negru. O să arăt mai jos cum se alcătuieste de fapt o aseme- nea excelentă colecție, în care totul e perfect sincronizat, dar acum aș vrea să relev altceva: faptul că nu există un organism care să gîndească în an- samblu valorificarea și combinarea tuturor produselor vestimentare este cauza directă a rentabilității sub posibilități a unor produse. Dezaso- rtate între ele, se vind mai greu. Un palton cu un guler de blană artificială prost asortat devine nevandabil. O poșetă pe care nu o poți asorta cu pantofii zace în raft. Niște ciorapi colorați pe care nu-i poți combina cu un pulover sau o be- retă devin greu utilizabili și greu de vindut. Se adună stocurile. Se pierde mult mai mult decît s-ar fi consumat dacă inițial s-ar fi luat toate măsu- rile de concepție și corelare a pro- duselor. De ani de zile se vorbește, se cere, se promite, se pledează pentru un organism care să se ocupe de pro- blemele de cultură ale vestimentației, un organism care să aibă nu numai un rol de sfătuitor platonice, ci posibilitatea de a acționa cu eficiență în practica producției. De ani de zile asemenea instituție — existentă în majoritatea ță- rilor — continuă să rămînă un deziderat, o năzuință. E obositor, și la urma urmei ofensator să te hrănești mereu cu aș- teptări și speranțe!

AMBIȚIA E LUCRU MARE, DAR NU E TOTUL.

Dar cum reușim totuși, se poate în- treba fiecare, să realizăm asemenea fapte de artă vestimentară ca cel pe care îl presupune ultima colecție a F.C.T.-«Bucu- rești»? Ei, ambiția e lucru mare... Cînd se pornesc să o alcătuiască, creatorii noș- tri (și ce excepțional nucleu de artiști avem la fabrica «București»!) zbirniie

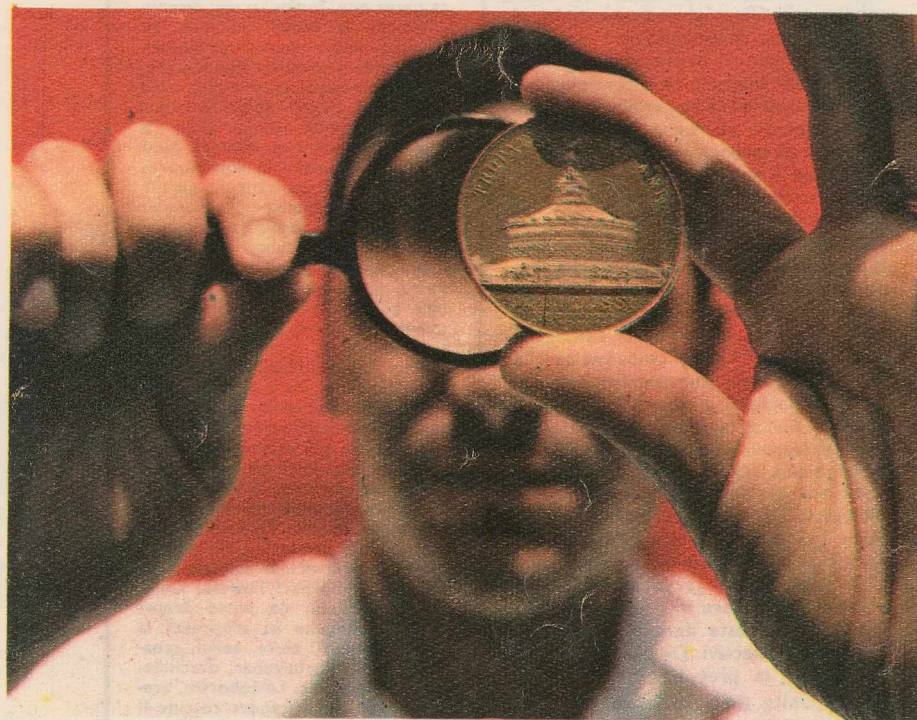
de ambiții și consumă tone de energie nervoasă și mecanică: pentru un singur ansamblu se alegă de la o fabrică de stofă la una de mătase, se vopsesc special cîteva metri de material, se face o co- mandă specială la o fabrică de pantofi, se cere la o cooperativă executarea unei pălării și la o alta accesoriile de marochi- nărie, se procură din magazin și se re- compun gablonțurile necesare. Cu chin, cu alergătură, cu cheltuieli bunicele. Re- zultatul e un poem de armonie vesti- mentară. Care, ca orice poem, rămîne un unicat artistic: practic, irepetabil în serie. Cu o bună intenție — bine asor- tată cu demagogia — modelele pre- zentate la contractări, încîntă pe fiecare, deși în clipa cînd sint oferite comerțului nu se știe de loc dacă seria va putea fi realizată în contextura și nuanța proto- tipului. Faptul mi se pare de-a dreptul paradoxal: oferi ceva fără a ști dacă-ți vei putea ține cuvîntul dat. Fabricile de confecții află abia mai tîrziu, după con- tractările sale cu comerțul, ce posibili- tăți au furnizorii săi. Adică fabricile de țesături. Or, în prezent, confecția noas- tră are cel mai mult de suferit din cauza materialelor pe care le lucrează. Stofele răspund greoi, cu mare întîrziere, la ce- rințele modei, contexturile noi își fac greu apariția, coloritul e adesea tern, mohorit, dezolant. Ni se spune că numai firele fine pot prinde nuanțe străluci- toare, vii, dar oare nu am văzut de atîtea ori atîtea stoffe care nu aveau nici o pre- tenție de calitate dar care frapau prin «obrazul» lor strașnic machiat, prin în- fățișarea lor aspectuoasă? În zilele noas- tre moda își schimbă atît de rapid «ca- racterul», încît omul modern, dornic să fie mereu la zi, mereu proaspăt, a pierdut gustul stofelor nemuritoare; el preferă un material mai puțin etern, mai puțin costisitor, pe care să-l poată părăsi fără regrete după un sezon, două, în favoarea noii vedete a modei. Stofele noastre nu reușesc însă să ne dea fie și măcar iluzia virtuților estetice la zi și lucrul acesta este ucigător pentru confecții.

De aceea, cînd apare în magazine, mo- delul încîntător prezentat la contractări și-a stins verva și strălucirea inițială: stofa e alta, combinația cromatică alta, garniturile mai aspectuoase au dispărut, nasturii sint de-a dreptul oribili. Ca să nu mai vorbim că haina, inghesuită pe stender, e boțită și și-a pierdut «fața», că vînzătorul nu e întotdeauna dispus să-ți arate cam tot ce are și mai ales ce și s-ar potrivi, că, de dragul realizării planului de vînzări, se acceptă uneori produse care nu au fost contractate, care nu mai corespond unor exigențe legitime. Și ceea ce e firesc să se întîmple, se întîmplă: uritul nu e niciodată rentabil, uritul nu aduce niciodată beneficii, cel mult stocuri nevandabile. Iar în acest timp, în care le permitem uritului, mediocrității, ba- nalului să se instaleze comod și neeficient economic în rafturile magazinelor noas- tre, colecții de modă tot mai străluci- toare apar pe podiumuri, demonstrînd ce lucruri grozave sintem în stare să realizăm.

Bine, bine, putem! Dar cînd o să le facem?

MEDALIILE

DOCUMENTE ISTORICE PREȚIOASE

Derivând de la cuvântul italian *medaglia* — care provine la rîndul său din latinescul *metallum* (făcut din metal) — medalia se deosebește de monedă avînd un caracter special, de comemorare, gloriificare a unor fapte sau personalități deosebite din istoria unui popor.

Începuturile medalisticii datează din perioada stăpînirii lui Iuliu Cezar în statul roman (48-44 î.e.n.), cînd s-a stabilit caracterul exterior al monedelor (destinate schimbului) și al medaliilor (în scopuri comemorative).

Pe aversul medaliei se află, de obicei, o efigie sau reprezentarea unui chip real, uneori metaforic, iar reversul indică evenimentul memorabil. Se obișnuiește să se denumască aceste părți ale medaliei, în primul caz — *tip* (avers), iar în al doilea — *legenda* (revers).

Cu dimensiuni mai mari decît moneda destinată schimbului, medalia era bătută sau turnată după un model executat de un artist-sculptor. În ceea ce privește textul legendei, în antichitate, de pildă, comisii speciale îl redactau urmărind să fie corect, concis, elegant și sugestiv.

Istoria medalisticii din țara noastră consemnează și anterior Unirii Principatelor medalii comemorative, mai puține și la intervale mai mari dar valoroase din punct de vedere istoric: medalia de aur a lui Mihai Viteazul în urma victoriilor asupra lui Ieremia Movilă — 1600; medalia din

aur și argint bătută de Constantin Brîncoveanu în 1713 ș.a. Formarea statului național român a însemnat începutul unei largi dezvoltări a acestei arte.

Primii gravori români în domeniul medalisticii sînt semnalati după înființarea Monetăriei statului — 1879 — remarcîndu-se, prin măiestria cu care lucrau, cunoscuții Carol și Fr. Storck, precum și C. Popescu, profesor la Școala de arte frumoase din București.

Dintre medaliile comemorative cu pronunțat caracter istoric păstrate în colecțiile noastre enumerăm: medalia bătută în bronz, în mărime de 50 mm, a lui George Barițiu, figură proeminentă a revoluției de la 1848 din Transilvania; medalia bătută în 1868 pentru recompensarea cîștigătorilor concursului general pe țară al elevilor liceelor și gimnaziilor; medaliile de argint și bronz (56 mm) bătute cu prilejul punerii pietrei fundamentale a «Atheneului român» (1886); medalia închinată de tinerimea universitară savantului Gr. Tocilescu (1896); medalia bătută la împlinirea a patru veacuri de la moartea lui Ștefan cel Mare (1904); o frumoasă medalie de bronz dedicată centenarului Unirii Principatelor (1859 — 24 ianuarie — 1959). Sînt doar cîteva momente ale unui interesant domeniu de investigație pentru cercetătorul istoric și publicul interesat.

Prof. Sergiu VAIDA

PĂLEȘTE STRĂLUCIREA DIAMANTULUI NEGRU?

Urmare din pag. 9)

are le furnizează solul lor». Dar starea uforică n-a ținut decât pînă la apariția simptomelor de criză. Fapt care a obligat prurile conducătoare ale comunității să recomande membrilor ei adoptarea de măsuri radicale de «restructurare», reconversiune», a industriei carbonifere — respectiv reducerea extracției și închiderea minelor «nerentabile». Ce nportanță are faptul că aceasta are drept consecință îngroșarea armatei forței de muncă «neocupate»? — cum sînt enumiți în mod eufemistic șomerii de ei ce sînt interesați în a evita acest ermen.

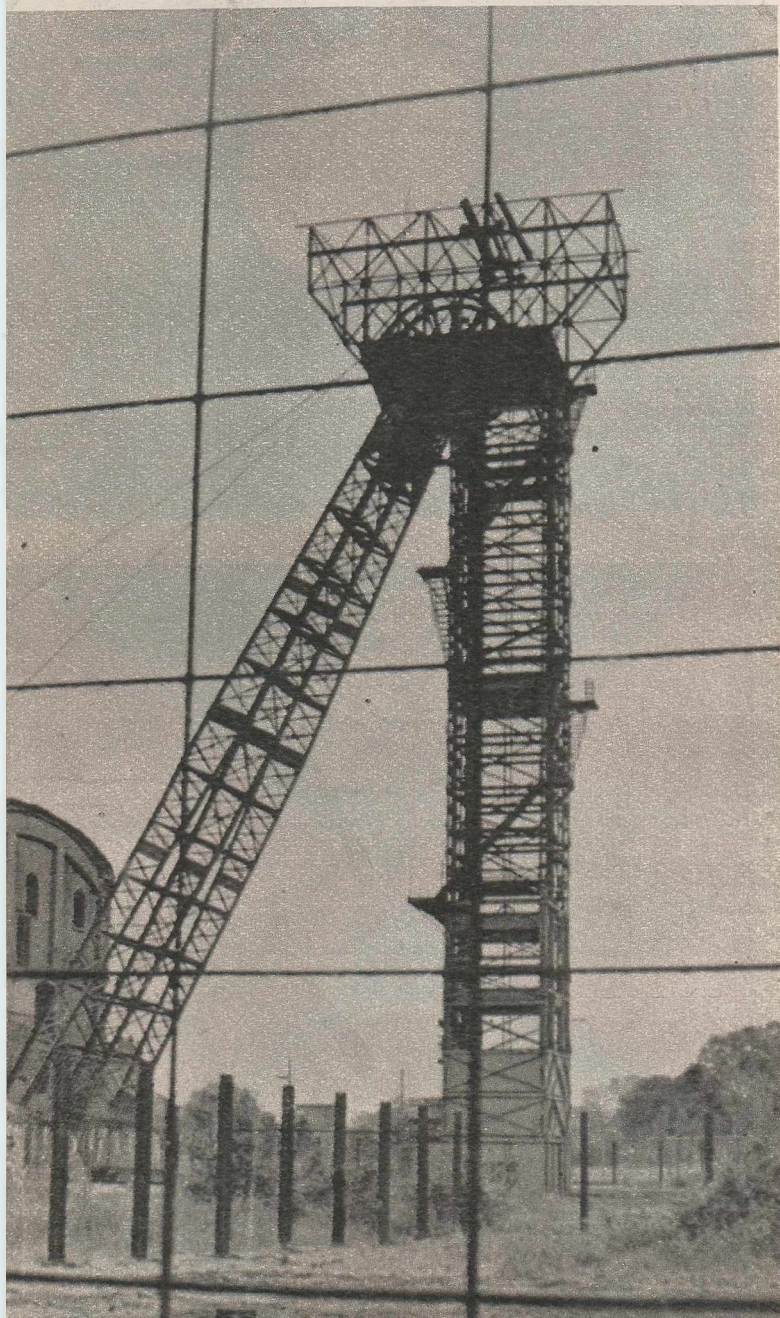
Cu toate închiderile de mine, reduceri e producție și de muncitori, situația nu a ameliorat — așa cum s-a evidențiat în indurile de mai sus. Ceea ce a determinat lansarea — în 1967, în cadrul C.E.C.O. — a ideii de a se declara stare de «criză

manifestă» în industria carboniferă comunitară. Tot atît de bine însă s-ar fi putut declara stare de criză manifestă în chiar rîndul C.E.C.O... Referindu-se la starea de spirit din acest organism «integrat», unul din conducătorii săi afirma nu demult: „Autorii tratatului C.E.C.O. au vrut să construiască între țările vest-europene o solidaritate de fapt, dar «mecanismele pieței»... nu mai pot să asigure, fără ciocniri insuportabile, adaptările cerute de situația actuală. Va trebui să se țină seama mai ales de divergențele ce se manifestă de pe acum, bazate pe «diferențele de situații și de concepții economice și sociale».

SURSĂ DURABILĂ DE ENERGIE

Dar care sînt cauzele crizei manifestate atît de violent în vremea din urmă

lori grei se lasă deasupra Ruhrului... Ruhrul este cuprins de o liniște apăsătoare: minele, unele după altele, își închid porțile; neliniștea îi cuprinde pe menii cărbunelui. Ceva plutește în aer. Ceva trebuie să se întimpl. Dar ?» («Bild Zeitung» — 7 XI 1967)

în industria carboniferă vest-europeană? Este un fapt că aceasta are de suportat concurența tot mai puternică a altor surse energetice — petrol, gaze naturale, energie atomică — ceea ce a dus la scăderea cotei sale în balanța energetică a acestor țări, ca și a altor țări ale lumii. De aici însă și pînă la a trage concluzia că soarta «diamantului negru» — cum era denumit cărbunele în epoca lui de glorie — este pecetluită, e o distanță. Oricît ar crește rolul celorlalte surse de energie — și aceasta s-a afirmat cu tărie de la tribuna celui de-al V-lea Congres internațional minier, ale cărui lucrări s-au desfășurat în vara lui 1967 — în această perioadă de avînt tehnico-stiințific, cărbunele continuă să dețină un loc important între materiile prime ale omeniirii. În primul rînd pentru că industria siderurgică și termocentralele vor continua să fie pentru încă multă vreme clienții săi siguri. De asemenea, dezvoltarea carbochimiei și a industriei în general îi oferă serioase perspective. Cîteva exemple: societatea minelor de stat olandeze, de pildă, împreună cu o societate minieră vest-germană, lucrează la punerea la punct a unui nou carburant, obținut din antracit fin, care, după cum consideră producătorii săi, nu poluează aerul; totodată la compania americană «Consolidation Coal Company» se află în studiu elaborarea unei metode de obținere economică a «benzinei din cărbune» putînd astfel duce — cine știe? — la o contraconcurență sub acest aspect a cărbunelui față de petrol; în sfîrșit, la Institutul vest-berlinez pentru chimie tehnică se întreprind cercetări încurajatoare cu privire la posibilitatea obținerii de material plastic din cărbune...

De fapt, restrîngerea activității industriei carbonifere într-o serie de țări vest-europene este determinată adesea de factori subiectivi. De pildă, importul cărbunelui, la pret de dumping, din Statele Unite (în 1966, spre exemplu, în țările «celor șase» au fost importate 18 000 000 tone de cărbune din S.U.A.). De asemenea, societăți autohtone controlate de capitalul american fac jocul companiilor petroliere din S.U.A. Iată un caz tipic: mina «Graf Bismarck» din R.F.G., aparținînd companiei D.E.A. — controlată de societăți petroliere americane — a fost închisă pentru ca proprietarii săi să-și acopere diferitele dificultăți financiare din... prima obținută pentru «reconversiune».

Împotriva «politicii comunitare» pe tărîm carbonifer, în țările vest-europene se ridică în primul rînd cei pe spatele cărora se revarsă consecințele acesteia — minierii. Ei desfășoară o adevărată «bătălie pentru viață» în Anglia, R.F.G., Franța, aducînd «argumente solide» — cum subliniază săptămînalul «L'Express»: «Menținerea la un nivel suficient al exploatărilor carbonifere constituie o primă de asigurare pe care țara trebuie s-o plătească dacă vrea să fie sigură de aprovizionarea sa în energie» — sublinia un conducător sindical din Franța. Chiar și o serie de cercuri de afaceri interesate în industria carboniferă vest-europeană iau atitudine în aceeași direcție. Într-un studiu recent întocmit de Comitetul producătorilor de cărbune ai Europei occidentale se atrage atenția asupra pericolului pe care-l reprezintă scăderea continuă a producției și se menționează necesitatea de a se adopta măsuri pentru a nu se ajunge la «distrușgerea aproape totală a unicei și durabilei surse majore de energie pe care Europa o are între frontierele sale».

Cu atît mai mult cu cît nevoile de energie ale lumii cresc în ritm mai rapid decît cresc rezervele industriale de combustibili. Așadar, în condițiile stabilirii unei structuri raționale a balanței energetice nu pot fi considerate întemeiate — cel puțin în momentul de față — motivele de pesimism cu privire la viitorul industriei carbonifere. Cu condiția ca hotărîtoare să nu fie interesele arbitrare ale marilor monopoluri.

CARNET

portret pentru concurs

de Eugen FRUNZĂ

Ei da, Mitache știe să se descurce. Se încrunță, se strecoară, se agață, se desprinde, suride, atacă, dispore — toate la timpul potrivit. Își schimbă vorba după împrejurări. Își schimbă și profilul, cînd metallic, rece, încremenit ca o efigie, cînd moale, roz, fraged, de parcă atunci ar fi ieșit de la baia de aburi. Și hainele! Mitache se îmbracă după caz. E un maestru în armonizarea îmbrăcămîntei cu rangul, gustul, firea, sensibilitatea persoanelor pentru care se produce, ca și cu specificul momentului.

Nu întinde și nu strînge mina stereotip. Salută cu fantezie, ba larg, generos, ba superior sau insinuant, metaforic, sugerînd emoție și candoare.

Nici pasul lui Mitache nu se consumă fără rost. Ba e greu, hotărît, ba sprinten dar chibzuit, ba subtil și stilat, oarecum acins de blazare.

Unde mai pui mașina! Căci fără «Fiat»-ul său Mitache ar rata de multe ori intrarea în scenă. Pînă să se urce la volan el întreprinde un studiu discret. Cine sînt trecătorii, cine îl urmărește din balcon, din parcul învecinat sau de după perdele?... Bărbat? Femeie? Copilul directorului de peste drum? Edificat, Mitache își adaptează la situație ritmul, alura, aerul, scoaterea cheii din buzunar, deschiderea portierei etc. La coborîre, același procedeu. În raport cu cine îl vede poate fi cînd grav, solemn, autoritar, cînd ostenit de răspunderi, grăbit pînă la martiraj în slujba colectivității, cînd jovial, rumen, plesnind de bunăstare, ca un mascul nechehtuit.

Sau la telefon! Mitache posedă arta nuanțelor. Ca și cînd un automat electronic i-ar regla cu precizie timbrul, accentul, modulițiile vocii, potrivit cu persoana de dincolo și cu interesul de dincocae.

Să dăm cîteva pilde.

Cu șeful: «Să trăiți, tovarășe șef, să trăiți! Nu vreau decît să vă spun că măsura ce o preconizați e minunată. Nici că se poate ceva mai bun. Vă felicit și să ne trăiți o mie de ani! Scuzați deranjul, dar știți... inima...»

Cu secretara șefului: «Mimișor, sărut minuțele! N-ai să mă refuzi, da? Strecoară-i, te rog, șefului o vorbă. Știi, primele... Că dînsul, cu măsura lui minunată, ha, ha, ha... Așa, Mimișor. Îți rămîn îndatorat din inimă. Apropo, cînd te plimb la Predeal?... Pa!»

Cu un subaltern: «Imposibil! Nu discut! Ce boală?! V-ați invățat să chiuliți! Ce inimă?! Cu mine nu merge! Am terminat!»

Cu un coleg în ascensiune: «Am spus și voi spune întotdeauna că meriți mai mult. Pregătire, talent, perseverență, tact. Ești făcut pentru... De aceea eu unul, dragă..., din toată inima... mă-nfelegi...»

Cu altul, bănuic fără șanse: «Mda... Nu... Mda... Ce să-i faci?... Mda... N-am timp. Mda... Noroc!»

Acesta e Mitache, magician și transformist. Chipul său trece cu dezvoltură de la culorile primare prin cele complementare, ajungînd la griurile neutre. Lumea spune că Mitache ar fi un tip exemplar pentru o anumită specie. Iar eu vă propun un concurs «Cine știe, câștigă».

Prima întrebare: «Ce-i Mitache — smecher sau secătură?»

A doua întrebare: «Îl cunoașteți cumva personal?»

A treia întrebare: «De ce nu i-ați dat încă piciorul potrivit în locul potrivit?»

• memento •

carte

● Sub titlul «Centenarul Baudelaire» revista **Secolul 20** publică un substanțial florilegiu de texte-comentarii pe marginea creației marelui poet, semnate de Paul Verlaine, Paul Claudel, Paul Valéry, André Gide, Jean-Paul Sartre, Aldous Huxley, Valeri Briusov. În bogatul său sumar revista mai cuprinde și partea a doua (sfârșitul) a romanului «Fiesta» de Ernest Hemingway.

● Semnalăm ca pe un autentic act de cultură apariția la Editura pentru literatură universală a cărții lui René Wellek și Austin Warren: **Teoria literaturii** (în românește de Rodica Tișiu). Solid documentată, cu multiple referiri de ordin estetic și istoric-literar, această lucrare însușește și răspunde la o seamă de probleme ce le pune evoluția literaturii contemporane. Un studiu competent, lămuritor, de Sorin Alexandrescu prefățează volumul.

● Sub redacția lui Hadrian Daicoviciu a apărut un serios ghid al **Muzeului de istorie din Cluj** întocmit de un colectiv compus din: M. Bunta, H. Daicoviciu, St. Ferenczi, V. Marica, I. Pinteș, C. Pop și N. Vlăssă. Lucrarea se deschide cu un **Cuvînt înainte** al directorului muzeului, acad. prof. C. Daicoviciu, după care se evocă trecutul secular al acestei instituții și se trece la «vizitarea» sălilor și secțiilor sale. Ilustrat cu fotografii executate de I. Horvâth, prevăzut cu rezumate în limbile engleză și germană și cu o serie de îndrumări practice, ghidul va fi de un nelindoleinic folos.

● **Feroneria veche românească** de Dinu C. Giurescu și Andrei Pănoiu este o carte ce provoacă oarecum surpriză. Despre meșteșugul fierului la noi și mai ales despre cel de nuanță artizanală și artistică ne-am fi așteptat mai puțin la o carte întreagă, scrisă cu o erudiție și percepție remarcabile, cum e cea de față. Rezumate cvasitrilingve (engleză, franceză, germană, rusă), un masiv corp de note, multiple ilustrații dibaci alese fac ca parcurgerea acestei lucrări să constituie un moment de incitare și de numeroase descoperiri. Autorii se pot felicita pentru ideea lor și pentru realizarea ei.

● **Corneliu Dima-Drăgan**, unul dintre cei mai pasionați și fecunzi tineri bibliologi, a publicat o lucrare de mare importanță istorico-culturală. Este vorba de reconstituirea inventarului **Bibliotecii unui umanist român, Constantin Cantacuzino Stolnicul**, în temeiul căreia se poate demonstra contactul strîns și relativ timpuriu al culturii noastre cu cele de veche tradiție umanistă, circulația marilor idei și curente ale lumii pe teren românesc etc. Editată de Consiliul așezămintelor culturale din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, cu un **Cuvînt înainte** al lui Virgil Cîndea, cartea izbutește o prezentare și un istoric al bibliotecii, o încercare de a pătrunde în modul de organizare a acesteia etc. De preț sînt **Catalogul** reconstituit al bibliotecii stolnicului, bibliografie etc. Utile textele în engleză, franceză, rusă, pentru circulația lucrării. Tot astfel indicii și reproducerea de operă. E de regretat absența unei cronologii pe cit posibil totale a vieții stolnicului și a bibliotecii sale. Cum autorul își continuă investigațiile, la o nouă ediție a cărții ar putea lua în seamă sugestia. Oricum, a întreprinde astfel de lucrări de reconstituire e un act de cultură ce se cuvine perpetuat.

● Semnalăm suplimentul de tiraj al **Dictionarului limbii române mo-**

derne, ediția 1958. Ar fi bine, poate, ca viitorul tiraj să prilejuiască și anume revederi ale vechilor definiții și exemplificări în sensul punerii lor mai de acord cu noile cercetări și să clarifice unele noțiuni. Însă acestea nu afectează structura lucrării, fundamental cea cuvenită

● **Tomii, Tomis, Tomoi, Tomos, Tomoe, Tomeis, Tomiton, Tomeos, Constantiana, Constantia, Kustendje, Constanța** — iată diferitele denumiri pe care le-a purtat bătrînul oraș de pe țărmul Mării Negre în decurs de 2500 de ani. Mărturiu reprezentate prin admirabile vestigii din această perioadă se găsesc în Muzeul de arheologie din Constanța. Recent, arheologul Vasile Canarache — directorul acestui muzeu — le-a consemnat și comentat într-o interesantă monografie pusă la îndemîna specialiștilor și a marelui public. Lucrarea este intitulată **Muzeul de arheologie din Constanța**.

cinema

● **Dragostea unei blonde**. O întînire de zile mari cu unul dintre așii noului val cehoslovac: Miloš Forman, cineast care apără cu încăpăținare puritatea și drepturile cinematografului. Din oroare față de sentimentalismul amabil și neputincios, Forman depoetizează (în filmul de față) cu bună știință orice realitate virtual poetică, își învâluie suflul cu ironie, îngroașă liniile ce de obicei se desenează cu grație, pentru a evidenția mici adevăruri pe care nu totdeauna ne place să ni le mărturisim. Interpreți: Hana Brejchova, Vladimir Pucholt, Vladimir Mensik, Milada Jezkova. Filmul a fost distins cu Premiul CICALC la Festivalul de la Veneția 1965.

● **Republica Skid**. Mai puține canoane decît ne-am aștepta acolo unde mai totdeauna își face locul șablonul pedagogic: lumea delinvenților minori. Regia: G. Polok. În distribuție: Serghei Iurski, I. Burighina, G. Lusepekaev, V. Titova, A. Melnikov.

● **Jocuri neschimbată**. Cu totul lăudabile în acest film polișt sînt acuratețea analizei psihologice și grija pentru concurarea unor tipuri umane, nu a unor pionieri necesari unei demonstrații, cum se întîmplă de astăzi ori în interiorul genului cu pricina. Realizator: Jindrich Polak (R.S. Cehoslovacă). În distribuție: Sva-topluk Matyas, Jiri Admira, Zdenek

Hana Brejchova

Hryzane, Karla Chadimova, Vladimir Mensik

● **Mari regizori pe ecranele noastre:** Claude Lelouch («Un bărbat și o femeie»), Miloš Forman («Dragostea unei blonde»), Jerzy Kawalerowicz («Faraonul»), Mihail Boghin («Zosia», «Doia»).

● **Unul dintre proiectele lui Robert Bresson:** o transpunere cinematografică după romanul lui Dostoievski, «Sfisoas». Adaptînd cartea pentru ecran, cineastul francez intenționează să realizeze un film despre mult dezbătută temă a in-

disc

La început de an nou se cerea — firesc — cîntec, joc și voie bună. Datorită eforturilor conjugate ale «Electrodisc-ului, soliștilor noștri de muzică populară și unor formații instrumentale tot atît de populare vom putea găsi, printre altele:

● **Benone Sinulescu** acompaniat de orchestra **George Vancu:** «Într-o joi de primăvară», «Cîntă cucul și mierla» sau «Ce tot plîngi mindrușo-a jale» (EPC-870).

● **Olga Stănescu:** «De-aș trăi ca bradu-n munte» și «Cine-a lăsat dragostea». Orchestra condusă de **Nicolae Băluță** (EPC-871).

● **Dumitru Constantin** cu **Victor Predescu**, în fruntea orchestrei sale: «Asară m-am miniat», «Fetele din Berecșau», «Merg fetele la mure» sau «Mîndra mea-i harnică față» (EPC-878).

muzică

● **Primul concert al filarmonicii** în anul abia început cuprinde o primă audiere din creația românească contemporană și două lucrări de mare circulație din literatura muzicală clasică universală. Sub conducerea dirijorului **Mircea Cristescu** vom asculta: «Micul concert pentru suflători, pian și percuție» de **Walter Mîllner**; simfonia «Maffner» de **Wolfgang Amadeus Mozart**; Concertul pentru violoncel și orchestră de **Antonin Dvorak**, solist **Radu Aldulescu** (6 ianuarie).

● **Dirijorul sovietic Roman Matsov** va conduce concertul inaugural pe 1968 al Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii în programul căreia figurează: Concertul nr. 5 din vesticul ciclu «Brandenburgica» al lui **Johann Sebastian Bach**; «Simfonia» lui **Sostakovici**; grandioasa «Simfonia b de **Brahms**.

● **Opera română a marcat și ea începutul unui an nou** cu o premieră de prestigiu: **Apus de soare** de **Mansi Barberis** pe un libret de **George Teodorescu** după cunoscuta piesă din trilogia lui **Delavrancea**. În rolul lui Ștefan cel Mare, eminentul nostru bariton **Octav Enigărescu**, secundat de **Valentin Teodorian**, **Valentin Loghin**, **Ioan Hvo-**

Stela Popescu

gizor: **Ilean Rînzescu**; la pupitrul dirijor: **Paul Popescu**.

● **Lăudabilă inițiativa** luată de O.S.T.A. de a veni în întîmpinarea cinerului (în primul rînd) cu un program de muzică ușoară desfășurat într-un cadru mai puțin obișnuit. În zilele de 5, 6 și 7 ianuarie pe patinoarul «23 August» are loc un concert-spectacol pe gheață semnat de **Flavia Buref**, **Ștefan Chiarișcu** și **George Șoimu-Plăvălescu**. Alături de cîțiva dintre cei mai cunoscuți actori și interpreți ai estradei — **Margareta Pîslaru**, **Dan Spătaru**, **Anca Agemolu**, **Luminița Dobrescu**, **Sergiu Ciuiu**, **Elena Neagu**, **Marioara Tănase**, **Stela Popescu**, **Puiu Călinescu**, **Horia Șerbănescu**, **Mihai Ciucă** — va evolua un ansamblu de sportivi-patinatori.

plastică

● **Expoziția de pictură și sculptură a orașului București**. Peste 200 de pictori și sculptori, din toate generațiile expun aproximativ 300 de lucrări. Un panoramic al artelor plastice contemporane românești cu stilurile și tendințele care le caracterizează (sala Dalles).

● **A II-a expoziție pe țară a cercurilor de fotoamatori**. Lucrări care au intrunit unanime aprecieri la cel de al treilea concurs inițiat de U.G.S.R. (Galeriile de artă fotografică, str. Brezoianu 23—25).

● **Ilie Ardeleanu** — pictură. 33 de lucrări ale unui artist care cultivă o cromatică exacerbată. Flori și peisaje elaborate cu luciditate și vervă, uneori impregnate de decoratism coloristic. Remarcăm: «Case roșii», «Bărci părăsite» etc. (Biblioteca centrală universitară.)

● **Șerban Rusu** — pictură și grafică. Expoziția nu e dominată de o anume tematică. Peisajele sau compozițiile, florile sau portretele sînt pretexte pentru încercarea unor virtuți tehnice. Cîteva monotipuri cu reale valori picturale rețin atenția pentru frumusețea realizării lor: «Arșiș», «Bărcă», «Nuda». (Biblioteca centrală universitară.)

teatru

● **Mereu interesant prin problemele de creație** pe care le pune, regizorul **Lucian Pintilie** ne înfățișează **Livada** cu vișini la Teatrul «Bulandra». Spectacol relevant prin încercarea de largire a problematicii cehoviene. De remarcat debutantul **N. Secăreanu**, la fel **Petre Gheorghiu**, alături de **Fory Etterle** și **Virgil Ogișanu**. Bună, muzica lui **Mircea Th. Ciortea**.

● **Papuciada**, creația lui **Camil Pe-**

trescu pentru copii. Adaptarea a unui joc poetic în operă în regia lui **N. Măssin** o imagine plastică pe scena Teatrului «Tănăraș». Bune personaje realizate de **Brîndușa Zaița-Silvestru**, **Florentin Lencheș**, **Costel Popovici**. Expresive, pă pușile semnate de **Ella Conovici**.

● În **R.P. Mongolă** și **R.P. Chineză** s'afli în turneu un colectiv de păpușar cu piese de **Nella Stroeescu** și **Alec Popovici**.

● **La Brașov**, premieră pe țară: **Colegi** de **Axionov**, spectacol pe teme educative tineresti în regia, onorabilă, a lui **E. Bar**. Compoziții actoricești: **Mihai Balaș**, **Mircea Andreescu**, **I. Peterfi**, **Melania Niculescu**. În noă: decorul lui **Mihai Cristodulo**. Tot la Brașov s-a înfățișat **Apus de soare** în regia mesterului **Siță Alexandrescu**, cu **George Calboreanu** în rolul lui **Ștefan**, **Marcel Anghel** în «**Edol**» și **Smilă** și **Carmen Stănescu** în «**Doamna Maria**». Scenografia: **Mircea Marosin**.

● **Festivalul teatrului studentesc** desfășurat în principalele centre universitare din țară ne-a oferit un repertoriu variat interesant, îndrăzneț: **Un Stradivariu** pentru **Brînduș** de **André Maurois** Om de treabă de **R. Vulpescu**, **Pic-Nic** de **Arrabal**, **Parabole** de **D. Solomon** Șeful sectorului suflute de **Al. Mirodan**, **Goana după fluturi** de **Bogdan Amaru**, **Doctor fără voie** de **Molière** **Cer să mi se restituie taxele** de **K. Frigyes**, **Poveste studentescă** de **Mihail Sorbul**. N-ar strica să se inspire de aici și teatrele profesionale.

● **Crivățul de aseară**, piesa lui **Leonida Teodorescu**, a stîrnit nedumeriri și nemulțumiri în reprezentarea Teatrului din **Brăila**. Un spectacol confuz, neomogen, cu un strident fals modernism.

● **O echipă tare**, de șoc: **Septimiu Sever**, **Mircea Anghel**, **Ion Lucian Daniela Anencov**, **Magda Popovici** în **Toate pinzele sus** la Teatrul «**Ion Creangă**», dramatizare ce încarcă și reînvie scenic suflul epic al incintătorului roman al lui **Radu Tudoran**. Regia: **Ion Lucian**. În alte roluri: **C. Cristel**, **M. Lucian**, **Mircea Mușatescu**.

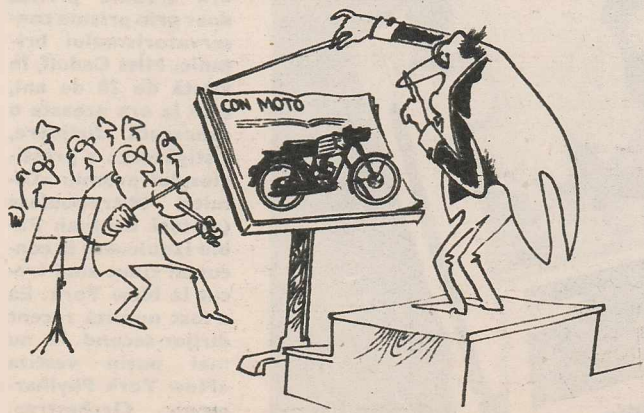
Septimiu Sever

pronosport

Pronosportul antrenorului TITUS OZON la **Concursul pronosport nr. 1 din 7 ianuarie 1968**

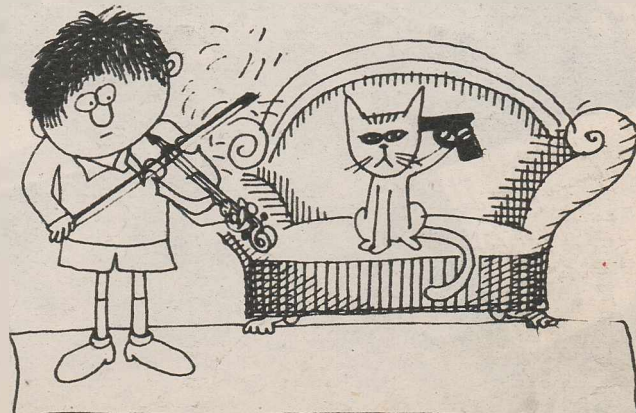
I.	Napoli-Inter	x
II.	Sampdoria-Juventus	x
III.	Milan-Roma	1
IV.	Lanerosi-Brescia	1
V.	Spal-Fiorentina	x
VI.	Bologna-Atalanta	1
VII.	Mantova-Varese	1
VIII.	Torino-Cagliari	1
IX.	Foggia-Novara	x
X.	Lecce-Verona	1
XI.	Palermo-Bari	1
XII.	Palermo-Messina	1
XIII.	Reggiana-Pisa	x

copertele noastre:

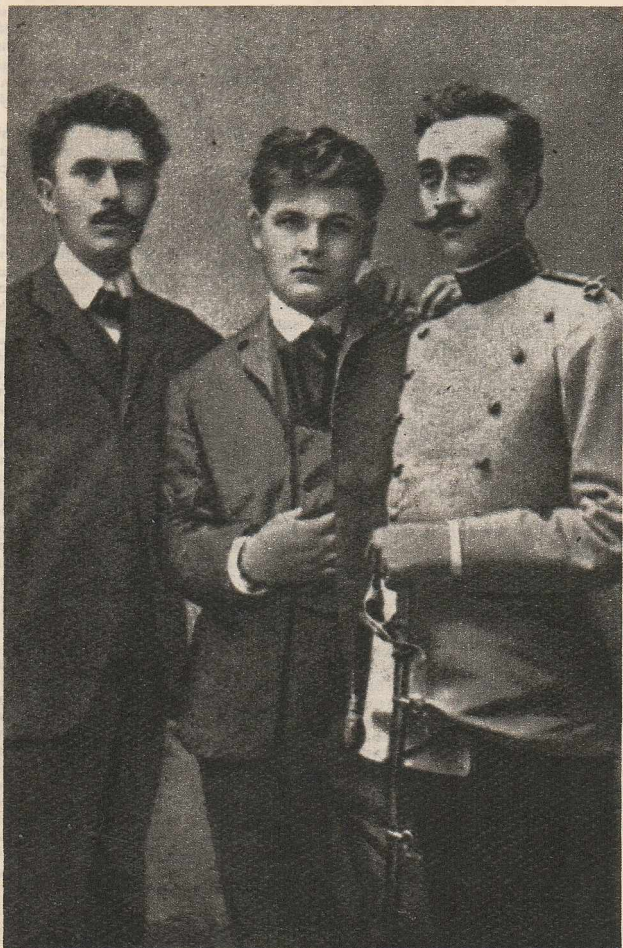
Grație sportivă
Fotografie de
Eugen IAROVICI
(coperta I)

Cîntăreția de
muzică populară
Marioara Tănase
Fotografie de
S. STEINER
(coperta a IV-a)

FLACĂRA VARIETĂȚI

ia mai mînați mîi!

Generație după generație aduce din vremuri de mult apuse și poartă mai departe flacăra tradițiilor noastre, luminoaselor noastre tradiții din străbuni. Cu plugușorul sau căprița, cu buhaiul sau sorcova, generație după generație poartă mai de-

FOTOGRAFII RARE

În anul 1913 Emil Gîrleanu (dreapta) împlinea 35 de ani iar Mihail Sadoveanu (mijloc) 33. Primul avea în urma sa treisprezece ani de activitate literară iar celălalt aproape optsprezece. Creațiile lor de pînă atunci culminau cu volumele Din lumea celor care nu cuvîntă și, respectiv, Bordeienii, ajunse repede la reeditare. Fotografia pe care o prezentăm cititorilor este datată 1913 și ne înfățișează pe cei doi scriitori — prieteni buni la vremea aceea — împreună cu criticul craiovean N. Du-năreanu (stînga).

Astăzi, Emil Gîrleanu — observatorul fin și gingaș al universului domestic, cum l-au numit contemporanii săi — ar fi avut 90 de ani iar Mihail Sadoveanu 88.

DIRIJOR: MISS SYLVIA

La 10 decembrie 1967 istoria uneia dintre cele mai cunoscute formații simfonice europene, «Royal Phylharmonic Orchestra» din Londra, a consemnat un fapt fără precedent: la pupitrul dirijoral a apărut o femeie, o tînără miss pe nume Sylvia Caduff, originară din Zürich (Elveția). Spre cinstea artistei, e nevoie să arătăm însă că surpriza de la Londra trebuie privită doar prin prisma conservatorismului britanic. Miss Caduff, în vîrstă de 20 de ani, este la ora aceasta o cunoscută dirijoare, cîștigătoare a prestigiosului premiu «Dimitri Mitropoulos» (alături de Juan Pablo Izquierdo) la concursul ținut anul trecut la New York. Ea a fost numită recent dirijor-secund la nu mai puțin vestita «New York Phylharmonic Orchestra».

parte un mesaj generos de dragoste, de respect și bună-cuviință față de semenii. un mesaj de OMENIE.

Fotografii de Nicolae SĂNDULESCU

● PUNCT

● SI DE LA CAPĂT

● În Japonia au apărut pe piață mașini de scris pentru uzul îndrăgostiților. Pe lângă semnele convenționale, acestea mai pot «bate» o verighetă, o florică sau o inimă săgetată.

● Astronomii care doresc să studieze cerul cu ajutorul telescopului de la Palomar trebuie să-și aștepte rindul cam 14 luni. Aglomerația se explică prin faptul că cercetările cu ajutorul altor aparate mai slabe au fost epuizate iar telescoape puternice nu există decît 3-4 în lume.

● La o conferință asupra poluării aerului în metropole, savanții francezi au arătat că pe marile bulevarde ale Parisului se află în atmosferă 575 000 microbi pe mc de aer și 92 litri de oxid de carbon la 100 mc, cifra apropiindu-se de plafonul maxim admisibil de 100 litri pe 100 mc.

● O firmă britanică proiectează turnarea unui film despre insulele Galapagos și fauna lor unică în lume. Filmul se va intitula «Insulele vrăjite» iar beneficiile realizate vor fi folosite pentru construirea unei nave-bază necesare savanților care lucrează în acest arhipelag.

● Firmele Esso și Nestlé proiectează construirea unei uzine care va oferi consumatorilor, la un preț redus, proteine obținute din petrol. Un kg din noul produs va avea valoarea nutritivă a patru kg de carne.

● La Paris s-au deschis două saloane de coafură cu totul deosebite de cele existente, destinate în exclusivitate bărbaților. Ca prim punct de atracție, unul dintre patroni a anunțat că întregul personal e feminin.

● «Oferiți copiilor, de sărbători, o

proprietate în Anglia!» Cu acest slogan un negustor ambulant de pe Madison Avenue (New York) a vîndut — cu acte în regulă — în ajunul Anului nou, pentru zece dolari, cite un metru pătrat de pămînt în Anglia. O idee năstrușnică a proprietăreii pămîntului, marchiza de Hertford, care a avut grijă să împartă astfel loturile încît mai multe la un loc să nu poată forma un teren folosibil și în modul acesta să rămînă tot în exploatarea ei.

● Iată că ficțiunea științifică intră și în domeniul operei. Compozitorul italian Nino Rota anunță transpunerea pe scena operei a unui subiect luat dintr-o carte a lui H.G. Wells. El nu dă deocamdată subiectul, dar precizează că e vorba de unul dintre cele mai reprezentative ale genului, scrise de Wells.

SIC TRANSIT...

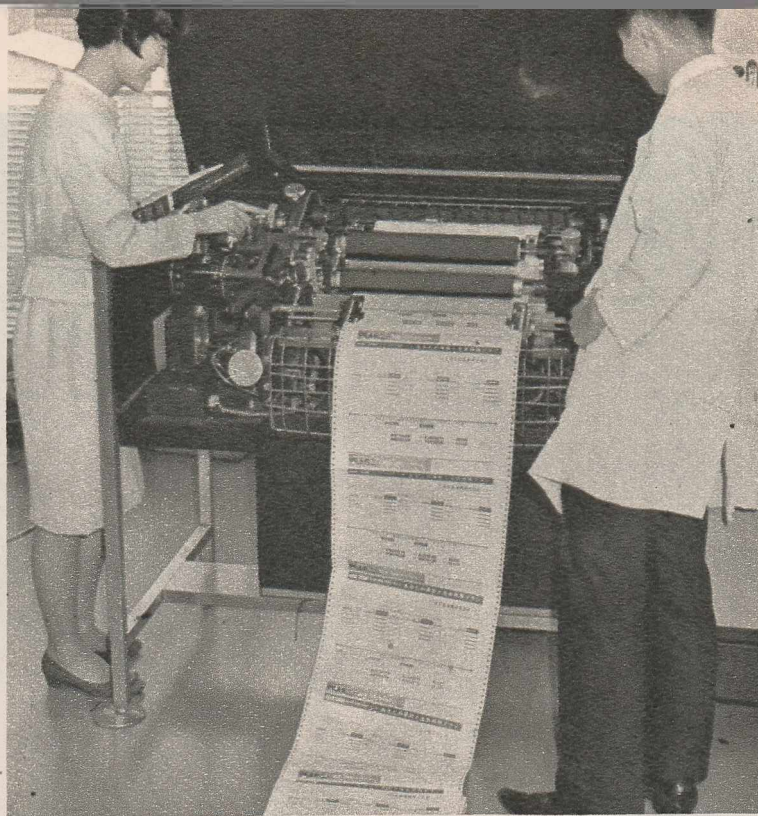
...fuga în sens invers!
O zi rușinoasă pentru speța canină. Căprioara incolțită caută cu disperare salvarea atacînd pe unul din cîini. Surprins, ogarul este gata să se transforme din vînător în vînat, continuîndu-și

INVENȚII FUMIGENE

Felix de Vitry din Paris este de profesie șofer de taxi. În orele libere se ocupă însă de perfecționarea pipelor! Ultima îmbunătățire adusă acestora constă din echiparea lulelei cu o mică pară de cauciuc, care — printr-o ușoară apăsare — permite reanimarea jericului pe cale să se stingă.

FLACĂRA VARIETĂȚI

cu sacoșă la calculatorul electronic

Într-un mare magazin din Tokyo a fost pusă la dispoziția publicului o mașină electronică de calcul în proporții miniaturale, cu ajutorul căreia gospodinele să-și organizeze cât mai rațional cheltuielile, puțind stabili prompt care mărfuri sînt cele mai avantajoase de cumpărat.

Gospodina obține, în 2-3 minute, cîteva variante optime ale listei de cumpărături.

— Iubito, aruncă-mi cheia de la intrare...

T. PALL

WENDY ȘI MACAROANELE!

«Mamă, mamă, ce-am pățit!»
A pățit fiindcă în loc să mănince frumos, micuța Wendy și-a pus castronul în cap, așa cum a văzut-o pe mămică făcînd cu pălăria. Da, dar în pălărie nu sînt macaroane, pe cînd în castron...

În orice caz, la ora asta Wendy știe mai mult despre macaroane decît știa ieri.

CITITORII FOTO- GRAFIAZĂ

«Ia uite-teee...»

Petre DUȚĂ — muncitor,
uzina «Hidromecanica»
Brașov

P E S T E

— Bine, nu-ți mai face nici un cerc.
— Care cerc? Nu m-am prea amestecat eu în cedarea asta pe care n-o înțelegeam sau poate o uitasem și mă uitam la el, la Dică, nedumerit. Cu Dică învățasem ultima oară la un fel de gimnaziu. Îmi venea, mi se spusese, și un fel de neam foarte de departe. Dar era o încurcătură cum sint destule între neamuri: mi-era cam nepot, cu toate că era cu mult mai mare ca mine.
Rămăsese în sat și se ocupa cu ce-o să spună el singur.

— Cum care? Nu ți-am spus că te leg de o trupină de nuc din câmpia Teiului, fac un cerc de jur împrejur ca să nu vie șerpii, îți dau de mîncare cînd am chef sau, tot după chef, îți dau foc? Asta dacă umbli la gîndurile mele și le spui.

— Bine, nu umblu. (Și-mi veni poftă să-l zidăr nițel, să văd ce-o ieși, tot era timp închis de zăpușeală.) Da de lovit lovești în interesul omului...

— Lovesc? Lovesc, hai, să fie și așa. De legat nu te mai leg și nici nu te mai ard. Că d-ai! Că tu te priponești în vederea ta că am casă cu opt odăi, televizor, două covoare și că am chiar și ceșcuțe de ceai și cafea. Și că nu muncesc. Că aș escrocheri. Bă, eu de escrocherit nu escrocheresc, că

— Îl cunosc.
— O duce potrivit. Da e un tel de aventurist, de pocăit cu banii. Și-a făcut și o teorie cu care se leagă. Știi ce zice el, 'nenorocitu' de Jantea? Adică ce nenorocit e și gras, liniștit și împăcat. Și fără nici un pic de nerv. Zice că orice om din republică trebuie să cîștige doar 1 200 de lei pe lună. Atît. Ai cîștigat mai mult pe luna cutare, te duci și declari că ai cîștigat mai mult — ca și cum ai declara un furt — și lași banii la bancă. Și luna viitoare te odihnești și ceri banii depuși înapoi. Așa face el. Adică nu tocmai așa, că nu-i depune la bancă. Îi dă cu împrumut. Și se odihnește sau îi consumă cu socoteală. Citeodată îi mai și dă pe git, că de băut îi place să bea, da bea tot cu chibzuială. Nu-și bea de ce trece de nevoile lui, ale casei adică, și de plăcerile lui mai mult de 1 200 de lei.

A isprăvit prisosul din ce-a scos el de la atelaje, nevastă-sa de la grădină și fies-a de la grădiniță (de la bucătărie)? La muncă pe brînci, Janteo! Sint cazuri cînd nu poate să scoată 1 200? Că de fost sint, a plouat și n-ai putut ieși la cîmp, s-a betejit un cal sau l-au ciupit la socotele, la contabilitate... că de înșelat poți să-l înșeli lesne pe toate părțile și rubricile, el crede ușor, e cam

— Poate Emil...
— Emil? Parcă Emil. Îl ții tu minte cînd era să-ți pierzi calitatea din cauza lui.

— A... Da nu calitatea, asta se zice la membrii de mai sus. Era să-mi pierd cravata de pionier.

— Așa, cînd jucam echipa B cu echipa A, tu ai băgat un gol. El era în poartă și a mutat bara și a zis că n-a fost gol...

— Și am dat cu bara după el, era un bulgăre de pămînt bara, și l-a podidit sîngele.

— Păi asta e. El te-a reclamat la tovarășul instructor — unul cu B, așa-i începea numele. Muri înecat. A recunoscut că a schimbat bara, adică bulgăru, și că n-a fost cinstit. Da a zis că de ce l-ai lovit, că este contrazis și să ți se ia cravata. Și asta cu numele care începea cu B, după ce tu ai zis ce-ai zis, că-ți pare rău (de prost ce erai, nu trebuia să-ți pară rău de loc, trebuia să-l schilodești) a zis că...

— Că sint superficial.
— Așa e! Vezi că ții minte. Atunci am învățat noi, toată clasa și tot detașamentul, ce înseamnă cuvîntul superficial.

Ei, da ne înădărirăm... Va să zică am rămas eu și cu pușlamaua asta de Eugen-Emil p-aci să ne uităm peste dealuri. După gimnaziul ăla sau nu știi care ciclu, a bătut o

-monolog economic-

de sculat mă scol pe la 5, 5 și jumătate și perna seara îmi atinge obrazul după orele 12.

— Bine, dar te văzui eu vinerea trecută cum îl jumuliși pe Boace cu trei lăzi de mere la cîntar.

Dică scutură piedestalul dublu-decimalului cu o măturică și se așază pe o butură (nu pe cîntar, așa cum m-aș fi așteptat eu). Continuă să se curețe cu măturica pe pantalonii.

— Aici tu faci două prostii. Prostia descheiată de mine, că trebuie unul din neamul nostru să le descheie și risipească. Afără tu aici de la mine două lucruri.

Întîi și-ntîi că eu nu lovesc în om. Adică, tu poți să zici că lovesc. Dar dacă stai bine să judeci eu pic de sint cam al zecilea sau al o sutălea în drumul fructei sau bunului, poftim de la cracă sau de la izvor pînă la gura omului. Va să zică eu sint o fază, o porțiță prin care trece bunul. O condiție, na, dacă-ți place mai mult.

Așa cum e vîntul din primăvară sau musca, albina, ce-o fi fost, care a amestecat polenurile, cerul senin care n-a adus ploaia care să scuture floarea, va să zică lipsa de ploaie, și pe urmă ploaia la vreme, pe urmă soarele care a trebuit să bată dintr-o parte anume ca să nu-l usuce, mărul, fructa, orice o fi, doar să-l împlinescă, să-l coacă; și pe urmă tot soarele care a ieșit la timp atunci prin jurul lui Sin' Petru de-a spart norii ăia de grindină și s-au lăsat către Lovișteea. Și pe urmă... Ce mai, nici un pe urmă... Dac-o luăm așa...

Zici de Boace... Dar ce, el nu e tot o poartă în mersul produsului? Ce dacă e al lui... Ce decorații să-i pui eu pe piept lui că pomelul lăi fuse ocolit de piatră? Și peste drum, la Odrîșcă, distanță de un fum de țigară lung, a pisat piatra de i-a făcut chisăliță toate: și pruna, și mărul, și para.

Așa că dacă o luăm într-un fel, în felul cău, că eu pot s-o dau și pe partea ta, nu mă costă nimic. Despre partea lui Boace nu e nici o disperare. A iubit el Boace fructa, produsul, mai mult decît Odrîșcă? Nu l-a iubit! L-a îngrijit, l-a corcolit mai mult? Nu!

Așa că într-un fel mi-a scăpat mina la cîntar pe drept, omenește. I-am mai luat zăduful lui Odrîșcă. Că a tras către mine cîntaru', e treaba mea. Ce-o fi cu Jantea, cu amăritu' ăsta? De cunoscut, îl cunosti...

orbet... Nu-i iese, zisei? Nu doarme, nu mîncă, face din noapte zi și-i scoate. Treaba lui, eu de condamnat nu-l condamn, nici de apreciat nu mă topesc să-l apreciez și să-l fac exemplu pentru vreun copil, al meu sau al tău.

— Hop!

Pe dublu-decimal sări un ciine. Dică incinse mina, îl cîntări neglijent și cîinele ieși la vreo treizeci de kilograme. Nu m-am prea mirat, cîntarul era doar dublu-decimal. Cîinele a plecat după ce a mirosit greutatea. S-a dus lîngă o bătrînă și a început să mînce prune.

— N-o să faci diaree, m-a liniștit Dică, pentru că mîncă și simburii.

Și în al doilea rînd, că mai ales în al doilea vream să vorbesc cu tine, adică nu vream să vorbesc cu nimeni, vream să spui și eu cuiva. Al doilea, și poți să rizi dacă ești prost — întîi și-ntîi mie îmi place să trăiesc din ce e peste. Tu plecași d-aci, te făcuși

dată, a mai bătut o dată la poarta liceului. Nu s-a putut. Se cerea carte. A încercat și la o școală de țircovnici, c-avem în orașel, nu s-a putut, trebuia să te pricepi la mai multe cîntări. A luat-o omul cu o școală tehnică pomicolă, și ușurel, piș-piș, o isprăvește.

De știut, o știi... La noi, în pustiul ăsta, nu-ți vine nici un tehnician. Pustiul? Nu e nici un pustiul, că prindem imaginea la televizor mai bine decît Constanța. Da orice am zice și am face, nu prea zăbovesc diplome de doctori și ingineri pe la noi. Dealuri și șosele proaste. Acu' mai fiecare are la butonieră mașină sau motocicletă, și ce te faci cu ele pe prăpăstiile astea. Lipsă de comunicație, ce mai... Televizorul mai rău îți face. Că vezi ce e la centru. Ales atunci. Așa că vine domnu' tehnician Emil și e pus director de G.A.S., zis fermă acu'. Să vezi tu plimbări cu Gazul, să vezi cu trăsura — că acuma zis ferma are și trăsura

de Nicolae VELEA

ce te făcuși. Al Miții lui' Piturcă ajunse și el pe la Onești, inginer. Nu prea credeam. Al lui' Simionică de peste rîu era mare director de fabrică, asta în ziare o citii, că e criticat și că l-a schimbat. Da-n sat a venit cu o mașină și mai lucioasă, a zis că l-a trecut la minister. Cred, de ce să nu cred.

Așa...

Și cine rămase, mă, aci în sat să se uite la dealurile astea, și la pomii ăștia, și la oamenii și casele astea de aci... Într-un cuvînt la toate bunurile... Cîți am stat aici din cîți am isprăvit atunci gimnaziul sau cum îi mai zicea? Eu, eu și pușlamaua aia de Eugen. Ța care cînd fusese director de G.A.S., zis fermă acu', s-a purtat în ambiție cu un neam al tău. Și i-a făcut ce i-a făcut. Da ție și alor tăi, ce, v-ă durut ceva? Nimic, de unde?!

— Care Eugen, nu Lică?

— Eugen... Nici nu mai știu cum îi mai zice. Unu cu pistrui pe obraz. Ne-am răzlețit din clasa a șaptea.

rămasă de la moșieri. Să vezi damigene și berbeci trimiși... unde trebuie și unde nu trebuie, că mînjă și ungea omul peste tot cu cadourii... Să vezi tu liceu făcut la repezeală, să vezi selectare din partea regiunii pentru admitere la facultate, la agronomie, să vezi admitere și plimbare de director-student cu Gazul și cu trăsura... ale lui domnul Eugen. Zău că nu-l fac pe vreun nebun. Da să mă calce dacă mai țin minte bine cum îl cheamă.

Uite că mă și iuții... și-l mai dau drăcului de domn Eugen...

Povestea e că după ce l-am văzut cum urcă, că de urcat a urcat, acu' e director la o fabrică de marmeladă sau de sucuri sau de amîndouă la un loc și eu știu că nu se pricepe nici acolo dar știe să facă obligații. Povestea e. zic, că dacă-l văzui eu așa pe el pus pe pe și cu leața stînd, zic, ia să mă pui și eu pe peste, că doar sint mai deștept sau eram. Să nu crezi că m-oi fi prefăcînd în ce-o să-ți spui acuma... N-am nici

un interes și nu sint eu d-ăia care să te gura-cască pe lîngă interes. Să mă tai, să-mi pui sare și să mă afumi acu', aci, dacă eu ți țin în cînte pe cutare sau pe cutare după leafa pe care o are, ori după haină, casă sau pălăria pe care o poartă. Pe mine, de cînd mă știu, m-a bucurat, m-a îngrășat — na — ce mi-a ieșit din socoteală. Ce a venit ce vine adică, peste. Păi dă-mi mie acu' și o leafă de cinci mii de lei pe lună și eu te refuz dacă nu-mi iese un peste de trei-patru sute de lei pe lună. N-am scos și n-o să trăiesc eu să mă văz p-acolo. Nici măcar p-aproape. Da nu mi-ar ține de cald. A zice că d-ăita am muncit — chiar dacă am munci mai lesne — atita mi-ai dat. Ca la urprost. Și atunci unde e deșteptăciunea mea unde e... În fine, nu m-ar încălzi. Că nici nu te întrebai, tu cit scoți peste?

— Ei, p-acolo...

— Tot e bine — continuă el fără să mă asculte. La urma urmei și cincizeci de lei dacă-i scot peste tot dorm pe partea mea somn fără vise, decît să am cinci mii fix și nimic. E! Și cînd îl vedeam pe domnu' de care ne băturăm gura, pus pe, lăcomii la funcție și la urcarea lefii i-am zis, i-am spus o dată — tot la un cîntar ca ăsta starr de vorbă, că-l prind din urmă și cine știe...

Dică făcu prima oară o pauză, rupse c surcică între degete și-mi spusе gînditor și nițel întristat:

— Iarna e mai grea. Nu mai merge cîntarul. Îl bag la vaselină în beci și mă angaje la tăiere la pădure. Dau cu toporul, dau mult pînă-mi sar ochii o dată cu așchiul și tot scot eu ș-acolo ceva peste socoteală.

Ei, ce zici, sint lichea sau nu sint? — mîntrebă el cu o lucire veselă în ochi. Măca mică, sint? — mai insistă el parcă cerîndu-m în cuvîntarea.

Nu-mi așteptă răspunsul și iar începu parcă năpustindu-se furios.

— Uite-l și pe amăritu' ăsta de Jacă îmi arată el un vecin care părea zob de oboseală și-și deschidea poarta curții parci rezemîndu-se în ea. E deșelat. Așa vine în fiecare zi de la muncă. Și așa se întoarce tot neamul lor în orice seară. Las' că așa le tre buie. Păi știi de ce fac ei asta? Ca să adune ca să se bucur de munca și strînsura lor. Fugi d-aci! Se spetesc ca să-l țină pe unu d-al lor, pe Ghică Jacă, președinte la ceape. Și știe asta să conducă și să organizeze de ție-mă mare dragul. Să dai să fugi. Criticat hiținat, nimic. La toate ședințele el și cîțiv: vin cu asta: una, da bună. O fi cum o fi președintele, da nu e familist, nu-și îngrășă neamurile ca alții dinainte. Are meritu ăsta? Îl are, n-ai ce zice. Ce dacă se însămîntăază anapoda? Ghică Jacă nu e familist. Ce dacă seceră grîul mai devreme cînd bobul mustea de lapte? Ghică Jacă nu e familist. Și-și prigonește p-ăi din neamul lui ca pe alți draci. Nu se înghesuie nimen să se ducă vara cu oile pe munte în lapoviță și ninsoare? Ghică ordonă la trei de Jacă să se ducă, și se duc. Se ivește vreo pagubi la vreun grajd și vreunul din sîmînța lui Jacă lucrează la grajdul ăla? I se taie cîteva zile muncă lui, chiar dacă n-are nici în clir nici în mîncă cu paguba. Se trage la umbră unu' de-al lui Jacă să-și tragă sufletul cinstit ca orice om? «Brigadier, taie-i 20 de procente» urlă Ghică. Și crezi că crîșnește vreunul? Canci. Le place.

— Le place chinul ăsta?

— Așa, pe dracu'! Cum să le placă! Le place să fie unul de-al lor președinte din neamul lor. Și sint o mulțime în neamul lui Jacă. Vin totă deznoadați de la cîmp cum îl văzuși p-ăsta, scot o nimica toată din perpeleala asta a lor, ca la conducere să fie Ghică nefamilistul, cinstitul. Chiar dacă ar trebui să mînce toți zarzăre și terci.

Și dacă iese ceva bine în ceapele ăsta iese cînd brigadierii și oamenii fac lucrul sau cutare muncă după știință și priceperea lor, nu după harababura din capul lui Ghică Jacă. Altfel ar fi prăpădul lui Dumnezeu-tatăl.

Dică, nepotu-meu, căzu iar pe gînduri.

Mă întrebă mai tîrziu:

— Ei, acu' ce zici?

Nu știam dacă-mi cere să-i răspund la întrebarea pe care mi-o pusese mai înainte sau direct la asta. Adică dacă trebuie să-i răspund ce cred despre el sau despre ai lui Jacă.

— Aruncați și eu:

— Vine ploaia... Vezi că vine ploaia...

Că știam că el tot nu m-ascultă.

alegerea

La 9 ianuarie numele noului premier al Australiei va fi cunoscut. Partidul liberal și va alege în această zi liderul care, potrivit tradiției, va deveni și șef al guvernului. Dispariția tragică a lui Harold Holt a intervenit într-un moment de dificultate pentru echipa ministerială de la Canberra. Coaliția dintre liberali și agrarieni, care supraviețuiește de două decenii, este amenințată de destrămarea. Nu-i vorba doar de oboseala unei căsnicii politice care se pregătește pentru «nunta de argint». Coaliția guvernamentală este subminată de divergențe mai ales pe planul politicii economice, divergențe care s-au manifestat recent în hotărârea de a nu devaloriza dolarul australian după exemplul lirei sterline. Este adevărat, în ultimul deceniu comerțul exterior al Australiei a cunoscut o evoluție exprimată în faptul că Anglia nu mai este clientul nr. 1, ci Japonia, iar legăturile cu Washingtonul s-au întărit atât pe plan economic, cât și politic. Prezența președintelui Johnson la ceremonia funerară de la Melbourne a fost, de altfel, interpretată ca un omagiu adus politicii proamericane a defunctului premier. Mai exista însă un motiv pentru această vizită: grija ca schimbarea de gardă de la Canberra să nu afecteze orientarea australiană, cu deosebire în problema vietnameză. Washingtonul are nevoie de cei 5 000 soldați australieni nu din punct de vedere strategic, ci ca o prezență care să creeze impresia că S.U.A. nu sînt izolate în aventura lor din Vietnam.

Deocamdată, premier este dl. John McEwen. «Black Jack», cum îl numesc cunoscuții, este liderul agrarienilor (partid minoritar în coaliție) și ca atare va trebui să cedeze locul alesului liberalilor. McEwen are însă un cuvînt de spus. El a avertizat că alegerea ca premier a actualului ministru de finanțe McMahon va avea drept rezultat destrămarea coaliției. Tonul drastic este explicabil: între cei doi oameni politici s-au manifestat deosebiri de păreri generate de orientările lor contradictorii. Liberalii se găsesc într-o situație grea: ei trebuie să țină seama și de exigențele agrarienilor, și de o opinie publică ce stimulează pe laburisti (afilați în opoziție), al căror avans în ultimele confruntări a fost considerat drept spectaculos. În aceste împrejurări se vorbește de alegerea lui John Gorton (liberal, ministru al educației și științei, în vîrstă de 56 de ani), alegere care ar împiedica o ruptură între liberali și agrarieni. Dar lista candidaților este destul de mare și jocul din culisele politice încă nu s-a încheiat, pînă la strîierea acestor rînduri...

M. RAMURĂ

medicamentele— spre profitul cui?

— corespondență specială
din Anglia de Gordon Schaffer —

Un doctor vestit, lordul Horder, luînd cuvîntul odată în Camera Lorzilor a arătat că pentru fiecare liră pe care colectivitatea o cheltuiește ca să-i informeze pe oameni despre sănătate fabricanții de medicamente cheltuiesc 100 de lire ca să-i informeze despre boli. El se referea la presiunea exercitată de firmele interesate a-i face pe oameni să le cumpere «patentele» lor în materie de medicamente. În vremea lordului Horder publicitatea aceasta se făcea doar în ziare și pe panouri; astăzi se folosește o metodă mult mai perfidă — televiziunea. Aceste medicamente sînt prezentate într-un ambalaj atrăgător sub denumiri fantaziste, și-și revendică capacitatea de a vindeca cele mai diferite boli.

Un raport oficial asupra situației din industria de medicamente a readus în actualitate aceste aspecte legate de profiturile uriașe realizate de industria farmaceutică și sumele mari alocate reclamelor. Raportul (cunoscut ca raportul Comitetului Sains-

burg) arată că din 1963 banii cheltuiți cu reclamele, și în general cu stimularea vânzărilor, au crescut de la 12,5 milioane lire la 15,5 milioane lire.

Industriașii pretind că profiturile uriașe sînt necesare pentru a se putea plăci munca de cercetare în vederea descoperirii unor noi medicamente, dar raportul arată că industria de medicamente cheltuiește aproape la fel de mult cu reclamele și «încurajarea vânzărilor» prin intermediul doctorilor cît cheltuiește cu cercetarea. Dacă este inclusă și reclama pentru așa-zisele medicamente «patentate» cheltuielile sînt mult mai mari decît celele destinate cercetărilor. Un membru al comitetului amintit, profesorul Brian Abel-Smith, comenta: «Medicamentele moderne pot avea consecințe prea periculoase ca să lași doctori renumiți să fie expuși prospectelor și presiunii negustorilor, ambele fiind suportate în ultimă instanță indirect de contribuabili».

Contribuabilul suportă povara deoarece Serviciul sănătății este primul client și prețul mediu al unei rețete s-a urcat la mai mult de 300% față de 1949. Din 1961 profitul firmelor producătoare de medicamente a crescut de la 20 milioane lire la 34 milioane lire.

Comitetul mai atrage totodată atenția asupra altui factor. În timp ce firmele engleze furnizează 27% din medicamentele cerute de Serviciul național de sănătate, firmele din Statele Unite furnizează 49%, iar Elveția și celelalte țări europene — 24%. Raportul scoate în evidență faptul că în Anglia acționează în prezent 17 firme farmaceutice americane. Comitetul recomandă fondarea unei comisii a medicamentelor care să examineze fiecare produs nou și să ceară probe că acesta poate satisface tot ce este scris în prospect. De asemenea comisia va trebui să informeze doctorii asupra prețurilor medicamentelor similare și, în ultimă instanță, să autorizeze sau nu vânzarea noilor produse.

Comisia va recomanda totodată să se studieze modalitatea de a se tempera tendința de introducere pe piața britanică a medicamentelor a unor noi firme din străinătate sau extindere a celor implantate de acum. Sînt mulți care afirmă însă că toate acestea n-ar însemna decît «a încuia ușa grajdului după ce calul a fost furat». Cert este că pe viitor guvernul va fi presat să ia măsuri și mai drastice, care să împiedice exploatarea Serviciului sănătății și să elimine dominația Statelor Unite și pe acest tărîm.

după... 2000 de ani

La Buenos Aires, monseniorul Podesta, episcopul unei diocese din capitala argentiniană, este constrîns să demisioneze; la Volta-Redonda, cetate siderurgică aflată la întretăierea drumurilor dintre Rio de Janeiro și Sao Paulo, opt soldați ai armatei braziliene percheziționează apartamentul episcopului Valdir Calheiro. Conflictul dintre aripa cu tendințe înnoitoare a bisericii catolice și conducătorii anumitor țări de pe continentul de la sud de Rio Grande s-a declanșat. În America Latină, biserica începe să se miște. A apărut o situație de-a dreptul neverosimilă: după 2000 de ani, biserica a devenit dintr-o dată subversivă. Din mijlocul clerului catolic latino-american se ridică voci în favoarea justiției sociale, apare o preocupare vădită pentru problemele de care este frîmintată de secole această «madre tierra».

Episcopul argentinian Podesta, brazilienii Valdir Calheiro și Helder Camara, chilienui Larrain sînt numai cîteva nume; lor li se adaugă glasuri din ce în ce mai numeroase și din ce în ce mai insistente care demască arbitrariul anumitor guverne și injustiția socială.

Noua efervescență ecleziastică a cuprins și o aripă a bisericii catolice spaniole. Nu demult, un preot sevillan declara: «Nu sînt adept al cruciadelor. Dar mai avem totuși de dus una: să recucerim Evanghelia, s-o smulgem din minile burgheziei».

Întoarcerea bruscă a armelor contra obișnuitului conformism ecleziastic s-a produs sub presiunea realităților sociale din anumite țări și a catolicilor aparținînd maselor populare.

În plin anotimp al brazilor încărcați de zăpadă, o scenă estivală pe Coasta de Azur. Francezi și turiști străini au petrecut sărbătorile de iarnă bucurîndu-se de plăcerile oferite de o baie în Mediterana.

Dar apa a adus în aceleași zile și necazuri. De pildă în R.F.G. și Franța unde s-au produs mari inundații. Imaginea de jos a fost surprinsă la Ebermannstadt (R.F.G.).

Calamități pot fi însă și de altă natură, ca spre exemplu... mercenarii. Iată-i (în fotografia din dreapta) surprinși de obiectivul aparatului undeva în Africa, într-o atmosferă specifică de «destindere». Prezența lor «activă» și funestă totodată s-a făcut însă simțită în vremea din urmă în Yemen.

S.U.A.: 1968 — AN ELECTORAL

de Silviu BRUCAN

În ultimul «manifest» clerical, document puțin cunoscut, semnat de 17 episcopi din America Latină și Africa, se afirmă că «proletariatul este exploatat și amenințat în existența sa de acei care-și arogă dreptul de a judeca pe alții în numele puterii și bogăției lor». Și, mai departe: «Biserica poate accepta și chiar dori revoluția care ar servi dreptății».

Se pare că tocmai acesta este lucrul de care se tem, în felul lor pe bună dreptate, și anumite cercuri guvernamentale.

Rodica DUMITRESCU

pîine pentru mercenari

A fi mercenar în Africa s-a dovedit — mai ales după evenimentele petrecute în vara și toamna lui 1967 în Congo și Nigeria — o meserie pe cât de primejdioasă pentru cei ce au îmbrățișat-o, pe atât de deplorabilă. Pilduitoare este soarta corifeilor mercenari, idealuri — odinioară — ale numeroșilor aventurieri vest-europeni.

Mike Hoare, fostul om de casă al lui Chombe, a eșuat — după involuția politică a patronului său — în redactarea memoriilor. «Congo Mercenary», cartea care i-a apărut în luna august a anului trecut la Londra, a rămas — se pare — singurul său motiv de satisfacție; sursele gazetărești afirmă că, recent, el nu a vibrat de joc favorabil la propunerile de colaborare pe care i le-ar fi făcut Ojukwu, liderul secesionistilor din Nigeria.

O altă căpetenie mercenară, Bob Denard, care se lansase la rîndul lui ca memorialist în convalșcența impusă de rănilor grave căpătate vara trecută în cursul operațiunii eșuate «Kerellis» (de răsturnare a guvernului central congolez), a mai făcut în toamna lui 1967 încercarea de a întreprinde o acțiune similară, tot în Congo (Bukavu). Prudent însă, s-a angajat mai puțin de astă dată și, consimțind la încredințarea conducerii operațiunilor efective lui Schramme (devenit între timp șef al mercenarilor în Congo), a putut să se retragă la timp din acțiune, fără a mai împărtăși soarta înlocuitorului său la comandă.

Emuli de-ai lui Hoare, Denard, Schramme, intenționează în prezent să-și încerce norocul pe alte teritorii decât cele ale continentului african. În preajma acordării independenței Yemenului de sud, fostul aviator militar britanic Barry Atkinson și-a oferit serviciile pentru a organiza o «aviație

mercenară» viitorului stat. El a anunțat că a găsit deja 10 avioane și 14 piloți prin intermediul micii publicități din presa vest-europeană. «N-ar trebui să ni se spună mercenari» — declara afectat Atkinson, afirmind că băieții săi «vin aici (în Yemenul de sud — n.n.) din distracție». Dar tot el era acela care adăuga: «Rolul nostru este să zburăm fără scrupule...».

Zelul lui Atkinson pare să se fi potolit, cel puțin deocamdată. Prezența mercenarilor se face totuși simțită în Peninsula Arabică, în statul vecin — Republica Arabă Yemen. Acțiunile antiguvernamentale inițiate în ultimele zile în această țară — informează cercurile oficiale de la Sanaa — sînt purtate deopotrivă de regaliștii yemeniți și de bandele mercenarilor europeni cu state de serviciu în Angola și Congo.

Așadar, cu sprijinul trăgătorilor de sfiori din birourile capitanate ale sediilor unor mari monopoluri petrolifere sau miniere, se mai găsește pe ici, pe colo, o piine pentru mercenari.

Corneliu VLAD

flash, flash, flash

● În sunetele unui marș scoțian, cîntat din cimpoaie, a avut loc ceremonia inaugurării primului «Scotch-club» din capitala Franței — relata deunăzi, nu fără oarecare satisfacție, presa britanică. Dar vai, victoria «operațiunii whisky» nu-i decît o palidă consolare pe lingă eșecul «operațiunii integrare»...

● Adresîndu-se trupelor regimului de la Saigon, în timpul unei inspecții făcute la o unitate din zona a 32-a tactică din nordul capitalei sud-vietnameze, generalul vicepreședinte Ky a cerut pe un ton iritat soldaților să nu se mai dede la jafuri în timpul operațiunilor militare. Astfel de acte de vandalism — a arătat Ky — fac ca populația civilă să-și piardă încrederea în forțele armate. Dacă mai există o astfel de încredere. Căci sprijinul masiv acordat de populația unităților Frontului Național de Eliberare denotă contrariul...

● Începutul noului an coincide cu începutul unui turneu al unor inalte oficialități americane în frunte cu vicepreședintele H. Humphrey în Africa. Scopul oficial al acestei călătorii? Să prezinte țărilor continentului negru «noua politică americană pentru Africa». Dar poapoarele din țările incluse în itinerarul delegației americane — foste colonii engleze, belgiene, franceze — au auzit și de cuvîntul «neocolonialism».

Nu este de mirare că multe comentarii și pronosticuri cu prilejul începutului de an nou s-au referit la Statele Unite, unde au loc în 1968 alegeri prezidențiale. Deși toate speculațiile în această privință sînt premature și pentru fiecare pronostic se găsesc argumente pro și contra egal de convingătoare, trebuie ținut cont că nici polițienii intervievați, nici ziaristiții care semnează cu anumită frecvență comentarii politice nu pot să-și permită luxul de a nu face pronosticuri, chiar dacă ele se dovedesc greșite.

Walter Lippmann, veteranul ziaristiilor americani, este de părere că 1968 oferă o șansă unică partidului republican, deși tot el se arată sceptic în ce privește felul în care republicanii vor ști să se folosească de ea. Pornind de la constatarea că în ultimii 100 de ani au existat în politica americană două coaliții, el arată că prima a fost republicană, formată în perioada războiului civil, reprezentînd o uniune a intereselor industriale din nord și a fermierilor din afară sudului, iar a doua a fost democrată, formată de Franklin Delano Roosevelt în anii mării crize economice 1929-1932, reprezentînd o coaliție alcătuită din sindicate, fermieri, minorități etnice, comunitatea intelectuală și tinerii alegători, teza lui Lippmann este că atîta timp cît coaliția de interese a rezistat, partidul care a reprezentat-o a rămas la putere cu mici întreruperi. El apreciază că în prezent are loc, în special ca urmare a războiului din Vietnam dus de administrația Johnson, o dezagregare a coaliției rooseveltiene din partidul democrat, oferind republicanilor un prilej istoric de a cuceri puterea.

Este adevărat că cele două mari grupări politice americane care se rotesc la putere sînt mai curînd niște coaliții decît partide și că deținerea deosebirilor dintre ele a rămas pînă astăzi o sarcină nerezolvată pentru politologii americani. Fiecare dintre ele cuprinde cîte o aripă conservatoare și una liberală, care se coalizează deseori peste criterii sau interese de partid. Astfel, în perioada care a urmat celui de-al doilea război mondial s-a sfîrșit în Congres o coaliție conservatoare a democratilor rasisti din Sud cu republicanii reacționari din Nord și Vest, care a dat tonul activității legislative, indiferent dacă la Casa Albă se afla republicanul Eisenhower sau democratul Kennedy.

Dilema patetică în care se află partidul republican se datorește faptului că locul de centru-dreapta pe care-l deține în mod obișnuit pe scena politică americană este în prezent ocupat de administrația Johnson, iar încercarea de a găsi un candidat republican «la stînga» administrației se lovește de mașinăria politică republicană care este prînz excelent conservatoare.

Correspondentul britanic Brandon constata de curînd în «Sunday Times» că deși «populația tinjește după o schimbare, partidul republican nu poate oferi nimic nou și atrăgător». Este caracteristic pentru dilema republicană că la intrunirea guvernatorilor republicani din luna decembrie majoritatea s-a desemnat pentru Richard Nixon în calitate de favorit principal, deși toată lumea știe că acesta a suferit nu numai o înfrîngere în alegerile prezidențiale din 1960, ci și una mai categorică în alegerile pentru postul de guvernator al statului California — dublă performanță care scoate din circulație pe un om politic.

În 1964, aripa de dreapta a reușit să captureze conducerea partidului republican, dar candidatul ei, Barry Goldwater, a căzut în alegeri într-un mod atît de catastrofal încît nimeni nu se mai gîndește la el. Dreapta are însă un alt pretendent în persoana guvernatorului Californiei, Reagan, care — cum scrie André Fontaine — are asupra lui Nixon dublul avantaj de a fi mai fotogenic — ceea

ce este normal din partea unui fost actor de cinema — și de a nu-și fi încercat încă șansa.

Guvernatorul Romney, care s-a autodeclarat public pretendent la candidatură, nu a reușit să obțină pînă acum asentimentul mașinării republicane, iar tentativele lui de a se disocia de politica administrației în Vietnam au fost prea timide și stingace pentru a face impresie în public.

«Lipsa unui politician de prestigiu — scrie Brandon — care să inspire încredere constituie un motiv al profunde nemulțumiri față de politica americană». Ziaristul ilustrează această nemulțumire prin rezultatele unui sondaj Gallup potrivit căruia 31% din americani se consideră în afara celor două partide, majoritatea lor fiind tineri între 21 și 29 de ani.

În aceste condiții, o serie de experți electorali opinează pentru Nelson Rockefeller, guvernatorul statului New York. Caracteristic pentru aspectele paradoxale ale vieții politice americane, Rockefeller, al cărui nume spune tot, este socotit ca figură «liberală» care ar putea câștiga alegerile, bineînțeles dacă ar avea alături de el pe... Reagan, candidat la vicepreședinție, pentru a da satisfacție bossilor locali republicani. Este aci o aplicare destul de ciudată a legii compensației în politică.

La democrații situația este mai puțin confuză, în primul rînd pentru că în tradiția politică americană candidatură și succesul în alegeri al ocupantului Casei Albe are oarecare putere de lege. Dar și aci se fac tot felul de presupuneri și calcule. Competiția pretendenților la candidatură începe în așa-numitele primaries — alegeri locale în cadrul organizațiilor partidului — iar senatorul Eugen McCarthy care se opune războiului în Vietnam a anunțat că se va prezenta la aceste alegeri tocmai pentru a contesta candidatură lui Johnson.

Walter Lippmann salută «hotărîrea curajoasă și perspicace» a lui McCarthy, văzînd în ea mijlocul de a salva partidul democrat și a se opune ideii că «ceea ce spun candidații la președinție în campania electorală este cu totul altceva decît ceea ce fac atunci cînd ajung președinți, că... într-un cuvînt viața politică este înșelătorie». Riposta lui Johnson nu s-a lăsat așteptată. El a legat inițiativa lui McCarthy de Robert Kennedy și a denumit-o «mașinațiune». În legătură cu acesta din urmă, Brandon scrie: «Avînd în vedere că sondajele demonstrează că 52% din americani se pronunță în favoarea sa iar numai 32% în favoarea lui Johnson, ne putem imagina ispitele care-l chinuie pe Bobby Kennedy».

În cazul în care candidatul republican nu prezintă o reală alternativă la politica administrației în Vietnam, accentul va cădea asupra problemelor interne. Gallup prevede că pe primul plan al campaniei republicane se vor afla asemenea racile ca creșterea enormă a cheltuielilor bugetare, problema negrilor, dimensiunea fără precedent pe care a luat-o criminalitatea și «călcarea ordinii», inflația etc.

În sfîrșit, rămîne deschisă problema celui de-al treilea candidat, George Wallace, care-și pregătește o platformă rasistă menită a-i aduce voturile masive ale albilor din Sud, ca și ale albilor din Nord neliniștiți de amplasarea și violența luptei negrilor în timpul verii. După părerea lui Joseph Alsop, Wallace va atrage mai multe voturi de la republicani decît Johnson, în cazul în care-și va menține candidatură.

În genere, bătălia electorală în 1968 se anunță aprigă, ceea ce va face ca factorul politic să-și pună amprenta atît asupra măsurilor interne cît și a celor externe ale administrației Johnson.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

